БАЙДАЛАЙ ШЭМЭГ АРЮУН ЗАНШАЛ

ХҮНЭЙ БАЙРА байдал, ухаан бодолдохи хуушанай үлэгдэлнүүдые усадхаха, шэнэ ёһо гурим, абари заншал дэлгэрүүлхэ тухай асуудалнуудые зүбшэһэн научно-практическа конференци уржадар хүдэлмэреэ дүүргээ. Тэрээн тухай тоосоон мүнөөдэр манай газетэдэ толилогдобо. Энэ конференцидэ тон үргэн олонниитын анхарал хандуулагдажа, Сибириин, Москвагай, Ленинградай эрдэмтэд, олон республика болон областьнуудай партийна, советскэ, комсомолой хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаһан байна.

Ажалшадые коммунис үзэл суртаалаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ угаа ехэ удха шанартай эдэ асуудалнууд иимэ үргэнөөр түрүүшынхеэ хэлсэгдээ. Энэ хөөрэлдөөе эмхидхэһэн Буряадай Ниитын эрдэмэй институт, СССР-эй Наукануудай Академиин Сибириин түүхэ, филологи болон философиин институт, Миклуха-Маклайн нэрэмжэтэ этнографиин институдай үүсхэлые конференцидэ хабаадагшад халуунаар дэмжэһэн байна.

Сибириин арадууд тэрэ тоодо буряад арад Совет засагай үедэ Коммунис партиин ленинскэ национальна политикые бэелүүлэн, агуухэ ород арадай туһаламжаар өөрынгөө ажалые, экономикые социалис ёһоор шэнэлэн хубилгаһан, соёл болбосоролой бодото революци бэелүүлһэн. Мүнөө эдэ арадууд бүхы совет арадтаяа хамта коммунизм байгуулха гайхамшаг ехэ, түүхэтэ зорилго бэелүүлжэ байна. Эдэ ехэ хубилалтануудай үндэһэ һуури дээрэ хүн зоной байра байдал, абари зан, ёһо заншал шэнэдхэгдэжэ, хуушанай үлэгдэлнүүд бүхы дээрээ түригдэжэ хаягдашанхай. Гэбэшье зарим хүнүүдэй байра байдалда, абари заншалда хуушанай сагай үлэгдэлнүүд мүнөөшье али олон үзэгдэдэг.

Научно-практическа конференци дээрэ хэгдэһэн элидхэлнүүд соо хуушан сагай үлэгдэлнүүдэй ушарһаар байһан шалтагаанууд тухай, эдэ бүгэдые түргөөр зайсуулха, шэнэ ёһо гурим, абари заншал дэлгэрүүлхэ тухай тодорхойгоор хэлэгдэжэ, эрдэмтэдэй болон практическа хүдэлмэрилэгшэдэй зорилгонуудые тодоруулһан тогтоол абтаа.

Хүн зоной байра байдалда хуушан сагай үлэгдэлнүүдэй үсөөн бэшэ ушардаг байһаниинь элдэб шалтагаантай. Урдань Сибириин арадуудай экономическа болон соёл болбосоролой талаар угаа ехэ гээгдэнхэй байһанһаа шалтагаалан, мүнөөнэй байдалда зарим үлэгдэлнүүд дамжан ороһон байха. Иимэ тула эдэ үлэгдэлнүүдэй байһаар байһан ушарые гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ гээшэ тон ехэ удха шанартай гэжэ конференци тэмдэглээ. Хуушанай үлэгдэлнүүдтэй тэмсэхэ ба ёһо заншал нэбтэрүүлхэ ябадал бэе бэеһээ уламжалһан нэгэ удхатай хэрэг. Юуб гэхэдэ, урда сагай муу үлэгдэлнүүдые усадхахын тула эдэ үлэгдэлнүүд хоротой юм гэхэһээ гадна тэдэниис шэнэ ёһо заншалаар һэлгэхэ шухала. Эгээл энэ зорилго конференциин урда гол болгон табигдаһан байгаа.

Совет засагай үедэ социализмын мандаһанай, мүнөө ябажа байгаа коммунизм байгуулгын агууехэ зохёон байгуулхы хүдэлмэриин ашаар арад зоной ёһо заншал гүн баян, һаруул һайхан боложо, революционно, патриотическа, ажалай, байра байдалай болон бусад шэнэ ёһо гурим, заншал нэбтэрэн бэелһэн. Эдэ ёһо гурим, заншал үдэрһөө үдэртэ хүгжэжэ, баяжажа байна. Хүн зоной байра байдалда шэнэ ёһо заншал нэбтэрүүлхэ, тэдэнэй ухаан бодолые һаруул һайхан болгохо талаар партийна, совет, профсоюзна, комсомолой органууд тон ехэ хүдэлмэри ябуулжа, ёһото оньһыень олоһон, шэнэ дүй дүршэлтэй болоһон хэдэн олон жэшээнүүд конференци дээрэ харуулагдаа.

Шэнэ ёһо заншал гээшэ хооһон газарта, гансаараа бии болошодоггүй. Марксизм-ленинизмын һургаалай ёһоор соёл болбосорол хадаа үе дамжажа, арад бүгэдын үндэһэн заншалда түшэглэжэ, хүн түрэлтэнэй туйлаһан туйлалтануудай бүхы һайн юумыень бэедээ шэнгээжэ хүгжэдэг. Энэ ушар хадаа шэнэ ёһо заншал арьбадхаха, хүгжөөхэ, нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ тон шухала удха шанартай. Тиихэдэ ангита общество соо арад бүгэдэдэ хоёр янзын соёл болбосорол байдаг, нэгэниинь хадаа мүлжэгшэ ангиин, нүгөөдэнь—мүлжэгдэгшэ ангиин үзэл бодол харуулһан байдаг гэжэ В. И. Ленин нэгэнтэ бэшэ зааһан байха юм.

Ёһо заншалай талаар марксизм-ленинизмын эдэ үндэһэн заабаринуудта тулгуури хээд, ёһо заншалай национальна маяг, социал удха тухай ехэ хөөрэлдөөн болоо. Энэ мүн лэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ, хуушанай үлэгдэлнүүдэй зариманиинь түүхэ, удхые буруу ойлгоод гү, али һайн мэдэнгүйгөөр эдэниие национальна соелой маяг баримталһан хэбэртэйгээр саашадаа сахиха гэһэн ябадалнууд ушардаг. Тиихэдэ шажан мүргэлтэн, лама, бөөнэр эдэниие хэрэглэхэеэ һэдэдэг. Нүгөө тээһээнь абажа харахада, баһа урдын урдада ёһото арадай удхатай һайн ёһо заншал, һайндэр гэхэ мэтые хожомынь шажанай удхатай болгоһон байхадань, эдэ хадаа шажанай һайндэр, ёһо заншал гээд буруушаалха ябадал үзэгдэдэг.

Конференциин баталан абаһан тогтоол соо эдэ бүхы орёо асуудалнуудта марксистско-ленинскэ харюу үгтэнэ. Шэнэ ёһо гурим тэбтэрүүлхэдээ урдань туйлагдаһан туйлалтануудта түшэглэхэ, арадай янза маяг хүсэдөөр хэрэглэхэ, бодото үндэһэн национальна һайндэрнүүдые шажанай хэрэглэхэ ябадалтай тэмсэхэ, шэнэ маягай социалис удхатай ёһо заншал үргэнөөр дэлгэрүүлхэ—иимэ зорилгонуудые эрдэмтэдэй, соёл культурын эмхи зургаануудай үмэнэ конференци табиба. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ партийна, совет, профсоюзна, комсомолой органууд тон ехэ үүргэ бэелүүлхэ ушартай.

Конференциин дүнгүүд, тогтоол толилогдохоор хараалагдаба. Энэ манай практическа хүдэлмэрилэгшэдтэ туһатай юм болохо. Тиимэһээ конференциие үнгэргэһэн институдууд, хамагай түрүүндэ Буряадай ниитын эрдэмүүдэй институт эдэбхи гаргаха уялгатай.

Шэнэ ёһо заншалнуудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ ябадал ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын зорилгын шухала хуби мүн. Энэ хадаа совет хүнүүдэй абари зан, һанал бодолые улам һайхан болгожо, байра байдалыень шэмэглэхэ, коммунизм байгуулха түүхэтэ хэрэгтэ зоригжуулха байна.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

44-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

№ 281 (11267) | 1966 оной ноябриин 29, вторник | Сэн 2 мүнгэн

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН 50 жэлэй хүндэлэлдэ

Улаан-Үдын Кировэй нэрэмжэтэ заводойхид Совет засагай жэлэй ойн хүндэлэлдэ жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь 5 үдэрөөр урид дүүргээд, түсэбһөө гадуур 50000 түхэригэй продукци гаргаха гэжэ шиидэнхэй. Энэ коммунис ажалай ударник ...са Петровна Иванова шалгарна. Тэрэ даабаряа ходо үлүүгээр дүүргэдэг. Зураг дээрэ: П. Иванова.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ҮДЭР БҮРИ АНХАРҺАНАЙ АШААР

Һү һаали дээшэлүүлхэ талаар Сэлэнгын совхозой һаалишад, малшад жэлһээ жэлдэ амжалтануудые туйлажа, гүрэндэ һү тушааха түсэб, уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлнэ. Энэ жэлдэшье тус совхозой түрүү һаалишан Надежда Тадвашкина республикынгаа һаалишадта хандажа, үнеэн бүриһөө тугал абаха, һү ехээр һааха тушаа мүрысэхые урялаа һэн. Жэлэй туршада үнеэн бүриһөө 3500 килограмм һү һааха гэһэн социалис уялгаяа Агуухэ Октябриин революциин 49 жэлэй һайндэрэй урдахана тэрэ дүүргээ һэн. Тиигээд жэлэй дүүрэтэр үнеэн бүриһөө 500 килограмм һү һааха шэнэ зорилго урдаа табиһан.

Иимэ шадабаритай бэрхэ һаалишад энэ совхоздо олон. Һаалишад Д. Данзанова, Г. Мархаева, А. Якимова, Д. Нимаева, Т. Куценко болон бусад үнгэрһэн арба һарын туршада үнеэн бүриһөө хоёр мянга холо гаран килограмм һү һаагаад, мүнөө гурба мянганда дүтэлүүлжэ байнхай.

Совхозой дирекци, партком һаалиин гүүртэнүүдэй байдалда үдэр бүри анхаржа, тэндэ ушарһан дутагдалнуудые тэрэ доронь усадхаха, үнеэдэй һү шэмэ алдахагүй гэжэ ходо оролдодог заншалтай. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд гансахан фермэнүүдтэ һаагдаһан һүнэй дүн мэдэдэг бэшэ, харин һаалишан бүхэнэй сүүдхэдээ һааһаниинь шэнжэлжэ байдаг юм.

Тиихэдээ түрүү һаалишадай дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо гэжэ оролдодог. Гүүртэнүүдэй хоорондо социалис мүрысөө хүсэ ехэтэйгээр эмхидхэдэг. Мүнөө энэ мүрысөөндэ Билюутын коммунис ажалай бригадын коллектив түрүүлжэ ябана.

Ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнэй, һаалишад, малшадаа урмашуулжа, тэдэнэрэй өрилтэдэ ходо анхаржа байдагай ашаар лэ совхозойхид гүрэндэ һү тушааха жэлэйнгээ түсэб ноябриин 25-да дүүргэжэ шадаа. Энэ жэлдэ 12.200 центнер һүн тушаагдаха байбал, мүнөө 12.250 центнер бэлэдхэлэй пунктда оронхой.

Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ совхозой коллектив энэ жэлэй түсэбһөө гадуур гүрэндөө 1200 центнер һү тушааха шэнэ уялга абанхай.

Б. ЦЫБЕНДОРЖИЕВ.

Мүрысөөнэй түрүүшүүл

Модо бэлэдхэлэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай областной комитет болон «Забайкаллесс» комбинат модошодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй октябрь һарын дүн согсолбо.

Баргажанай леспромхозой модо бэлэдхэлэй Журавлиха пунктын хүдэлмэришэд мүрысөөндэ шалгаран, комбинадай болон областной комитедэй дамжуулгын Улаан тугта, нэгэдхи мүнгэн шанда хүртэв.

Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн харуулжа байһан мастер Машановай участок түрүү һуурида гараа. Хандагайн леспромхозой мастерска энэ участок дамжуулгын Улаан тугые нэгэдхи мүнгэн шантайгаар абаха болобо.

Итанцын леспромхозой мастер Афанасьевай, Баргажанай леспромхозой мастер Козулинай даадаг участогуудай модошод хоёрдохи мүнгэн шанда хүртэбэ. Хандагайн леспромхозой мастер Шаньгэгшын, Ардасаанай леспромхозой мастер Вторушинай хүтэлбэрилдэг участогууд гурбадахи һуури эзэлжэ, мүнгэн шан абаба.

Н. ТЮРНЕВ.

НЭРЭ СОЛОДО ХҮРТЭБЭ

ЗАХААМИН. Совет засагай 50 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтаха харюусалгатай зорилго «Дружба» артелиин гэшүүд урдаа табяад, абаһан уялгануудаа дүүргэхые оролдоно. Илангаяа һаалишадай дунда мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Коммунист нүхэр Т. А. Будаевай хүтэлбэрилдэг фермынхид һү һаали ехэдхэхэ хэрэгтэ горитой анхарна. Байгша ондо Бага-Талын һаалишад колхоз соогоо түрүү ябадаг. Арба һарын туршада 105 мянган килограмм һүн һаагдаа гэхэ гү, али үнеэн бүридэ 984 килограммда хүргэгдөө. Эндэхи түрүүшүүл Даба Батуев Владимир Очиров хоёр үнеэн бүриһөө 1100—1379 килограмм һаагаад, жэлэйнгээ даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Даба Батуев энэ жэлдэ ажалаараа шалтаржа, аймагай хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэнхэй. Фермынхид булта коммунис ажалай нэрэ солодо хүртөө.

Б. ДОРЖИЕВ.

ТҮГЭС БЭЛЭДХЭЛТЭЙ

«Коммунизм» колхозой хонишод ниитынгээ малда дулаан, тарган үбэлжэлгэ хангахын тула оролдожо байна. Ринчин Жамбаловай, Ринчин-Бума Чагдуровай хүтэлбэрилдэг отарынхид үбэлдөө хүрэхэ үбһэ зөөжэ абанхай.

Гадна хонишод өөһэдөө хото хорёонуудаа дулаалаа, хурьгадай гэрнүүдые сагаадаа, мүн үбһэнэй хашаа заһабарилаа.

Түл абалгын үедэ хэрэглэгдэхэ түхеэрэлгэнүүд мүнөө бэлдэгдэжэ байна. Урданайнгаа заншалаар хонишод хурьга абалгые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтахаар эрмэлзэнэ.

Г. РАДНАЕВА.

Зэдэ.

АЖАЛ УРАГШАТАЙ

...Шэнэ Бэрээнэй механическа ...заводой коллектив Совет Конституциин баярай үдэрэй хүндэлэлдэ ...социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэнхэй юм.

С-80 тухэлэй тракторнуудые ...заһабарилгын цех (хүтэлбэрилэгшэнь В. Д. Афанасьев) үшөө ноябриин 17-до жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн. Тиигэжэ дурсагдагша түхэлэй 230 томо трактор заһабарилагдажа, ажахынуудтань эльгээгдээ. Цехэй коллектив Совет Конституциин үдэр болотор 20 трактор заһабарилха байна.

Энээнһээ гадна шэнэ жэлдэ 30 трактор заһабарилаад байха түхэлтэй.

Г. МИХАЙЛОВ.

...тарай.

Красноярска гидроэлектро станциин барилга дээрэ шалгаржа ябаһан ажалай түрүүшүүл Анатолий Пряников, Анатолий ...уницын, Евгений Сафронов гэгшэд.

А. ГОРЯЧЕВАЙ фото. (АПН).

ЕРЭХЭ ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБӨӨР

«Сибиряк» колхозой Түхэреэнэй МТФ-тэй һаалишад һү һаалгаар ехэ амжалта туйлаба. Эндэхид һү һааха жэлэйнгээ даабари болзорһоонь хоёр һара шахуу урид дүүргэһэн байна. Мүнөө тэдэнэр 1967 оной түсэбөөр ажаллана.

Түрүү һаалишад А. С. Сороковикова, Д. Б. Алсыева, А. Е. Безотечества болон бусад арбан һарын туршада үнеэн бүхэнһөө 1600—1800 литр һү һаагаад байха юм.

Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһан түхэреэнэйхид ерэхэ жэлэйнгээ гүрэндэ һү худалдаха түсэб 1967 оной ноябриин 7-да дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 25—30 центнер һү һааха, һүнэй өөрын үные 1966 онойхидо орходоо 10 процентээр доошолуулха, 100 үнеэн бүриһөө 95 тугал абаха гэһэн социалис уялга абаба.

Түхэреэнэй фермынхид үбэлэй үеын эрхэ байдалда һү һаалгаяа доошолуулхагүй зорилготой.

ҺАЙН ҺАЙХАН ЁҺО ЗАНШАЛАЙ ТҮЛӨӨ

Научно-практическа конференциин хүдэлмэри дүүрэв

НОЯБРИИН 22—26-ай үдэрнүүдтэ манай Буряадай ниислэл Улаан-Үдэ хотодо бүхы Сибириин олон тоото арадуудай түлөөлэгшэнэр сугларжа, ёһо заншал тухай ехэ хөөрэлдөө хэбэ. Хуушанай муу ёһо заншал зайсуулха, шэнэ һайн ёһо гурим нэбтэрүүлхэ хэрэг гээшэ ганса Сибириин арадуудай һанаа зобооһон бэшэ, харин бүхы Совет гүрэнэймнай эрдэмтэдэй, олониитын үнинэй бодомжолдог болоһон асуудал байба гэжэ научно-практическа конференци гэршэлээ. Имагтал Агуухэ Октябрьска революциин ашаар Сибириин бага яһатан хэдэн дабхар дарлалта доронһоо сүлөөржэ, өөрынгөө хуби заяанай, түүхынгээ эзэн боложо, урдахи ерээдүйгөө өөрөө зохёодог болоһон байна. Табяад жэлэй хугасаа соо тэдэ хуушанай мүлжэгшэ ангиин хэр угай баталһан, гансал баяд ноёдтол туһатай абари зан, ёһо заншал бута эбдэн, өөрынгөө тон шэнэ, эрхэ сүлөөгөө олоһон арадай шэнэ ёһо заншал зохёон байгуулна. Энэ айхабтар ехэ удха шанартай хэрэгые манай Буряад орондо, манай буряадай эрдэмтэдэй, олониитын хэжэ байһан ажал дээрэһээ үндэһэлэн, тэдэнэй дүй дүршэлые хэрэглэн, тус научно-практическа конференциие Улаан-Үдэ хотодо үнгэргэхэ гэжэ СССР-эй Наукануудай академиин тогтооһониинь ехэ удха шанартай.

Москва, Ленинград, Новосибирск, Иркутск, Шэтэ хотонуудай элитэ эрдэмтэд; Казахай ССР-эй, Тувын, Яхадай, Хальмагай АССР-нүүдэй; Хакасай, Горно-Алтайн автономито областьнуудай; Ханты-Мансийска, Усть-Ордын, Агын национальна округуудай; Эрхүүгэй, Шэтын, Сахалинай, Таймырай областьнуудай олон тоото түлөөлэгшэнэр манай Буряадта ерээ. СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондентнүүд А. П. Окладников, В. А. Аврорин; философиин эрдэмэй докторнууд И. А. Крывелев, И. С. Сарсенбаев, М. С. Джунсунов; хэлэ бэшэгэй доктор Л. Е. Элиасов, түүхын эрдэмэй докторнууд А. И. Крушанов, П. Т. Хаптаев болон бусад эрдэмтэд конференциин ажал хүтэлөө.

Гүрэнэй партийна, советскэ ажал ябуулагшад ба КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев конференцидэ хабаадаба.

Ёһо заншал зүбшэн хэлсэхэ конференци табан үдэр ажаллаа. Тиихэдээ тэрэнэй ажалда хабаадагшад «хуушанай муу ёһо заншал зайсуулха» ба «шэнэ һайн ёһо заншал нэбтэрүүлхэ» хоёр секци болон хубааран хүдэлһэн байна.

Ноябриин 26-най үдэр конференциинхид КПСС-эй Буряадай обкомой партийна гэгээрэлэй байшан соо һүүлшынгээ заседаниие хэбэ. СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай ахалагша научна сотруднигууд, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор Л. Е. Элиасов түүхын эрдэмэй доктор П. Т. Хаптаев хоёр секцинүүдэй тус тустаа хэһэн ажал тухай тобшоор мэдээсэбэ.

— Шажан гээшэ эгээл хүсэтэй. Хүн зоной һанал соо үни удаан үлэдэг хуушанай, муу заншалнуудай нэгэниинь байна. Манай социалис гүрэндэ шажан тиимэ ехэ социальна хоро хэжэ шадахашьегүй һаа, урагшаа дабшаха, коммунизмын үзэл суртал олониитын дунда нэбтэрүүлхэ хэрэгтэмнай һаад ушаруулжа шадаха байна гэжэ хуушанай муу заншалые зайлуулха секциинхид нэгэн адли тэмдэглээ,—гээд **Л. Е. Элиасов** тобшолол хэнэ.—Сибириин бага яһатанай дунда мухар һүзэгтэн үшөөл бии байһаар. Тэдэниие шажанай мунхаг һабарһаа сүлөөлхын тула хүн бүхэнэй һанал бодол гүнзэгыгөөр мэдэхэ, бэрхэтэй хүндэ байдалда ороод ябагшадта сал соонь туһалха, зүб харгыда тэдэниие оруулхын түлөө тэмсэхэ шухала байна. Мүнөө үедэ шажанай һайндэрнүүдые зарим һүзэггүйшүүл архидаха, зугаалхын шалтагаан болгоно. Тэдэ архиншад, ажал хэхэ дурагүйшүүл, хулиган, зайгуул хүнүүд ехэнхидээл сугларна. Иимэ муу байдалда дуратайшуул манай социалис обществын заншал дахана бэшэ, харин буржуазна, капиталист гүрэнүүдэй муу муухайе дахана гээшэ. Иимэ хүнгэн мүрөөр, һэбхеэр ябажа һураһан хүнүүд гэр бүлэдөөшье харша ябадал гаргадаг, эхэнэр, ахa заха хүнүүдые хүндэлдэггүй, тэдэнэй түхеэрһэн бэлэн юумэн дээрэ зоргоороо болохо дуратай байдаг. Тиимэһээ олониитын дунда коммунизмын үзэл суртал нэбтэрүүлхэ хүдэлмэриие бүри дээдэ хэмжээндэ ябуулха, социалис удхатай, мүнөөнэй ёһо гуримуудые һонёор, үргэнөөр нэбтэрүүлхэ шухала.

— Шэнэ ёһо гурим гээшэ хэн нэгэнэй һанаанһаа абаад, арад зоной байдалда нэбтэрүүлжэ байһан юумэн бэшэ, харин элинсэг хулинсагуудаймнай хэр утай бии болгоһон бүхы һайн һайхан ёһо заншалнууд сагай оршолондо шэнэ боложо, хубилгагдан ерэнэ, тиихэдээ формоороо национальна удхаараа социалистическэ байха юм,— гэжэ **П. Т. Хаптаев** шэнэ ёһо заншал нэбтэрүүлхэ талаар секциин хүдэлмэри тухай тобшолол хэнэ. — Имагтал социалис удхатай боложо ерэхэдээ манай гүрэнэй бүхы арадуудай мүнөөнэй шэнэ гуримууд хоорондоо бата бэхи холбоотой болодог байна. Тиихэлээрэ ухаан бодол, үзэл суртал̣айнтаа талаар СССР доторхи олон нацинууд нэгэн үзэлтэй боложо хүгжэнэ. Тэдэнэй социалис удхатай ёһо заншалнууд ганса теоретическэ бэшэ, харин социалистическэ нацинуудай бэе бэедээ нүлөөлэн, бүри интернациональна ахa дүүтэй холбоо барисаатайгаар хүгжэхэдэ ехэ туһатай. Мүнөө үеын шэнэ ёһо заншалнууд, мүнөөнэй һайндэрнүүд олониитые Эхэ орондоо дуратайгаар, ажал хэрэгтээ оролдосотойгоор, нэгэн һаналтайгаар, һургахаһаа гадна, тэдэнэй морально-политическэ шанар шэнжые харуулдаг байна. Тиимэһээ шэнэ ёһо заншалнууд гээшэ совет хүнэй бүхы һайн талые бүри батажуулха, эли болгохо гэһэн удхатай байха зэргэтэй.

Конференциин ноябриин 26-най зүблөөн дээрэ Буряадай Ниитын Наукануудай институдай директор, философиин эрдэмэй кандидат **Д. Д. Лубсанов** хоёр секциин хүдэлмэри дээрэ дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэхэдээ, хуушанай үнгэр-

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта)

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент В. А. Аврорин Буряадай Ниитын наукануудай Институдай арадай аман үгэ, литературын таһагай хүдэлмэрилэгшэ Т. М. Болдоноватай хөөрэлдэжэ байна.

С. ДОРЖИЕВАЙ фото.

А. Н. Косыгин профсоюзуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзаба

СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Бүхэсоюзна семинарта хабаадаһан профсоюзуудай Центральна Комитедүүдэй, республиканска, хизаарнуудай, областьнуудай советүүдэй түрүүлэгшэнэртэй, мүн ВЦСПС-эй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэдтэй ноябриин 26-да Кремль соо уулзаа.

А. Н. Косыгин эндэ байгшадай зүгһөө халуунаар угтагдан, арадай ажахые хүгжөөхэ 1966 оной түсэбэй дүүргэлтын даб дээрэхи дүнгүүд тухай, оронойнгоо экономикые саашадань хүгжөөхэ холын хараата түсэбүүд тухай хөөрэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ капитальна барилгын талаар, түсхайлан хэлэбэл, гэр байра барилгын талаар табигдаһан зорилгонууд тушаа, ажалшадай байдал улам һайжаруулха, хүн зоной хэрэглэмжэтэй зохилдуулан продукци бүтээн гаргалгын ургалта хантаха хэмжээнүүд тушаа дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

Предприятинуудта түсэблэлгын ба захиргаанай шэнэ гурим бэелүүлһэнэй үндэһөөр үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые хүгжөөхэ аятай зохид арга боломжо хангагдаа гэжэ А. Н. Косыгин тэмдэглэбэ. Обществын баялигай эшэ нухэсэл болохо ажалай бүтээсые улам дээшэлүүлхэ арга боломжо хангаха, тиигэһэнэй үндэһөөр ажалшадай байдал һайжаруулха хэрэгтэ профсоюзуудай онсо үүргэ дүүргэдэг байһые түсхайлан тэмдэглээд, недели соо хоёр дахин амарха табан хоногой хүдэлмэри үдэртэ хүдэлмэришэд, алба хаагшадые оруулха хэмжээнүүд тушаа тогтоо.

А. Н. Косыгин түгэсхэл дотороо уласхоорондын асуудалнуудта тогтохо зуураа, амгалан байдалай түлөө тэмсэдэг совет политикын хубилашагүй байһан тухай онсолон тэмдэглээ.

Энэ хөөрэлдөөндэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ В. В. Гришин хабаадаба. (ТАСС).

АБДЕЛЬ ХАКИМ АМЕРТАЙ А. Н. КОСЫГИНАЙ ХЭҺЭН ТҮГЭСХЭЛЭЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын Президентын нэгэдэхи орлогшо маршал Абдель Хаким Амертай ноябриин 26-да Кремль соо түгэсхэлэй хөөрэлдөө хэбэ. Энэ хөөрэлдөөн хани барисаанай, үгэсэ бүрин ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрөө.

Хөөрэлдөөндэ СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикаһаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Мухаммед Мурад Галеб гэгшэд хабаадаа.

Европо Япон хоёрой хоорондын холбоон бүри найдамтай болохо

МОСКВА, ноябриин 26. (ТАСС-ай корр.). Европо Япон хоёрой хоорондын холбооной эмхидхэлые улам һайжаруулха асуудалаар совет мэргэжэлтэдэй ба Данидахи хойто зүгэй телеграфна ехэ бүлгэмэй (БСТО) түлөөлэгшэдэй хоорондын хөөрэлдөөнүүд мүнөөдэр эндэ эхилээ. БСТО-гой түсхай/советник Ганс Петер Андерсен Данийн делегациие толгойлно.

Хонсю аралһаа Находкын порт хүрэтэр Японой далайн оёроор коаксиальска шэнэ кабель татаха бэлэдхэлэй хэр зэргээр хэгдэжэ байһан тухайда айлшад мэдээсэбэ.

СССР-эй бүхы территори дээгүүр гараха кабельна лининүүдые Советскэ Союз үгэхэ юм, энэмнай Европын бүхы оронуудтай Японой телефонно, телеграфна найдамтай холбоо барисаа хангаха.

Партиин райкомуудhaa мэдээсэнэ

КОМСОМОЛОЙ ХҮДЭЛМЭРИДЭ— АНХАРАЛ

КАБАНСК. КПСС-эй райкомой ээлжээтэ бюро зарлагдажа, тэндэ ВЛКСМ-эй райкомой хүдэлмэриин маяг хэлбэри, шанжэ түхэл тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Энэ асуудалаар комсомолой райкомой секретарь Георгий Сизых элидхэл хэhэн байна.

Тус асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадахын тулада ВЛКСМ-эй райкомой бюрогой гэшүүд, таhагуудые даагшад, совхоз болон томо предприятинуудай, барилгын эмхи зургаануудай парткомой, мүн комсомолой комитедэй секретарьнар уриhан байна.

ВЛКСМ-эй райкомой, тэрэнэй бюро болон аппарадай, комсомолой эхин организацинуудай ажал ябуулгые саашадань улам hайжаруулха, гол шэглэлыень тодорхойлхо хүдэлмэри зүбөөр түсэблэхэ хэрэгтэ анхарал онсо хандуулагдаба. Бюро дээрэ олон хүн үгэ хэлэжэ, өөhэдынгөө hанамжа, дурадхалнуудые, шүүмжэлхы ажаглалта болон захяа заабаринуудые үгөө. Энэ талаар Байгалай модоной баазын парткомой секретарь нүхэр Гаськовой хэлэhэн үгэ hонирхолтой байба. Нүхэр Гаськов партком болбол комсомолой организациин хүдэлмэриие яажа хүтэлбэрилдэг, тэрээндэ ямар туhаламжа үзүүлдэг дүй дүршэл тухайгаа хөөрэжэ үгэhэн.

Гэхэтэй хамта, комсомолой хүдэлмэридэхи дутуу дундануу тухай мүн hайса тэмдэглэгдэбэ. Партиин зарим организацинууд комсомолой хүдэлмэри тушаа hаналаа табидаггүй, ямаршье туhаламжа хүргэдэггүй. Тэрэшэлэн аймтүйсалкомой культурын таhаг, физкультура ба спортын комитет, ДОСААФ-ай совет комсомолдо түшэглэдэггүй гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

И. СТЕПАНОВ,
партиин райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша.

ШЭНЭ ГУРИМДА БЭЛЭДХЭЛ

УЛААН-ҮДЭ. Партиин ЦК-гай сентябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдэй хараалhан зорилгонуудай бодото хэрэг дээрээ хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байhые КПСС-эй Советскэ райком хинан шалгажа байдаг. Тиихэдээ промышленна предприятинуудые түсэблэлгын болон экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда оруулха хэмжээндэ анхаралаа онсо хандуулна.

Районой предприятинуудые түсэблэлгын болон экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда оруулха бэлэдхэлэй хүдэлмэриие партийна организацинуудай хэр зэргээр эрхилжэ байhан тухай асуудал партиин райкомой hая үнгэрhэн пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Тус асуудалаар КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр Шадонов элидхэл хэhэн байна.

Пленум дээрэ үгэ хэлэhэн нүхэд түсэблэлгын шэнэ гуримда ороходо талаар өөhэдынгөө предприяти дээрэ ямар хүдэлмэриин хэгдэжэ байhан тушаа элидхэхэ зуураа, энэ шухала хэмжээ ябуулга бэелүүлхэ хэрэгтэ ушардаг hаад тойбо, үшөө шиидхэгдээгүй олон асуудалнууд тушаа шүүмжэлэл хэhэн байна.

Хэлсэhэн асуудалаараа партиин райкомой пленум дэлгэрэнгы тогтоол батлан абаба.

Ойлгуулламжын хүдэлмэри hуладана

ПЕТРОПАВЛОВКА. Байгша оной май hарада Дээдэ-Тори нютагта обоо тахилган болоо. Тэндэ олон хүн хабаадаа. Энэ мүргэл эсэстээ ехэ архидалгаар дүүрэhэн юм. Замаа алдаhан «мүргэлшэд» гал алдажа, ехэ түймэр табиhан, табан мянган түхэригэй сэнтэй ой модо галдажа, гүрэндэ хохидол ушаруулhан гээшэ. Хада уула, обоо тахилга, шажанай элдэб үргэл, мүргэл хэлгэ hар-шэр эндэ тэндэ боложо байдаг.

Олон хүнэй хабаадалгатайгаар шажан шүтэлгын ёhолол эмхидхэдэг ушарай гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, бурхан шажанда эсэргүү пропагандын хангалтагүй байдалhаа болоно. Партийна зарим организацинууд hүүлэй үедэ хүн зониие шажанай сурталда эсэргүүгээр хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриие hуладуулаа. Шажанда эсэргүү пропагандые hайжаруулха хэмжээнүүд тухай асуудал заседани дээрэ хаража үзэхэдөө, партиин райкомой бюро иимэ сэгнэлтэ хэhэн байна.

КПСС-эй райкомой пропаганда, агитациин таhагые даагша нүхэр Самбуевай бюро дээрэ хэhэн элидхэл зүбшэн хэлсэхэ зуураа, саашадаа шажанда эсэргүү пропагандые, ойлгуулламжын хүдэлмэриин хэмжээе улам hайжаруулха удха түгэлдэр болгохо гэhэн дэлгэрэнгы тогтоол батлан абтаба.

Г. БАДМАЖАПОВ,
партиин райкомой хүдэлмэрилэгшэ.

КПСС-эй ЦК-гай СЕНТЯБРИИН ПЛЕНУМЭЙ ШИИДХЭБЭРИ БЭЕЛҮҮЛЭН

УРЬҺАЛАМЖЫН АШААР...

Ажахые түсэблэхэ, хүтэлбэрилхэ шэнэ гуримда орохоор районой олон предприяти бэлэдхэжэ байнхай. Партиин ЦК-гай сентябриин (1965 он) Пленумэй, XXIII съездын шиидхэбэри бодото дээрэнь бэелүүлхын тула районой ажахын хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинууд экономическа шэнжэлэлгэ хэжэ, үйлэдбэреэ нарижуулан hайжаруулха асуудал шэнжэлжэ байна. Үйлэдбэрилдэг продукциин шанар hайжаруулха, ажалаа эрдэм ухаанай эрилтын ёhоор эмхидхэхэ, мүн ондоо олон асуудал шиидхэхэ эрилтэ тэдэнэй урда табигдана.

Нёдондо жэлэй, байгша оной түрүүшын хахад жэлэй туршада районой предприятинуудта 600 гаран эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ ябуулга бэелүүлэгдээ. 1500 мянган түхэригэй алмалта үгэhэн уралан нарижуулгын 1465 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Мүн 500 шэнэ түхеэрэлтэ тодхогдоhон, хуушаниинь нарижуулагдаhан юм.

Эдэ бүхы ажал хэхэдээ, үйлэдбэриие ашаг ехэтэй болгохо, продукциин шанар hайжаруулха хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдана. Тиихэдэ энэ хэрэг амжалтатайгаар шиидхэхэ арга боломжо гүрэмнай олгоно, урьhаар мүнгэн зөөри предприятинуудта үгэнэ. Ганса hүүлэй хоёр жэл соо манай районой предприятинууд 1,4 миллион түхэригэй урьhаламжа гүрэнэй банкhaa абаhан байна. Энэ мүнгэн зөөри шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэриие оньhожоруулха, автомат техникээр зэбсэглэхэ, арад зоной ажаhуудалай эрилтэ хангаха предприятинуудые олошоруулха хэрэгтэ зорюулагдаа.

Гүрэнэй банкhaa урьhаламжа абажа, үйлэдбэреэ үргэдхэхэ, шэнэ техникээр хангаха хэрэг hүүлэй, сентябриин Пленумэй хойшонхи үедэ бүри үргэдхэгдэжэ байна. 1964 онойхитой сасуулхада районой ажахынууд энэ жэлэй 10 hара соо 83 процентээр ехэ урьhаламжа гүрэнhөө абаа. 1964 ондо 12 предприяти гүрэнhөө урьhаар мүнгэ абажа, шэнэ техникэ тодхоhон байгаа hаа, 1966 ондо тэдэнэй тоо 21 болоhон юм. Гүрэнhөө урьhаламжа абаhанай ашаар технологическа олон процесс оньhожоруулагдаа, тиигэжэ ажалай бүтээсэ горитойгоор дээшэлүүлэгдээ, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулагдаа. Эдэ бүгэдын ашаар табан жэлэй түрүүшын хахад жэлэй хугасаада түсэбhөө гадуур 3 миллион түхэригэй олзо оруулагдаа, арадай ажахыда шухала хэрэгтэй 2 миллион түхэригэй продукци даабариhaa гадуур бүтээгдээ.

Урьhаламжа ашагтай hайнаар хэрэглэхэ, ашаг олзо абажа, тэрээнээ харюулха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Тиимэhээ ажахын, техническэ хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинууд үйлэдбэриингөө технологи нарижуулан hайжаруулха асуудалаар сат үргэлжэ hонирходог болоо. Энэ анхарал оролдолтын үрэ дүн харагдажа эхилээ гэхээр. Районой предприятинууд банкhaa абаhан урьhаламжа ашагтай hайнаар хэрэглэжэ, арба hарын туршада продукци үйлэдбэрилгые нёдондо-ной энэ үеынхитэй сасуулхада 11 процентээр ехэдхэhэн байна. Продукци бүтээлгын улам дээшэлжэ байhые үшөө нэгэ баримтаар элишэлжэ болоно. Банкын урьhаламжаар үйлэдбэреэ нарижуулан hайжаруулаад, гэдэргэнь бусаажа үгэhэн нэгэ түхэриг бүхэнhөө 10 түхэриг 51 мүнгэнэй продукци абтаhан байна. Тиихэдэ бүхы республика доторнай 3 түхэриг 48 мүнгэнэй, РСФСР дотор 4 түхэриг 89 мүнгэнэй продукци үйлэдбэрилэгдэhэн байха юм.

Гүрэнэй урьhаламжа хэр ашагтай hайнаар хэрэглэгдэнэб, ямар ажалда зорюулагданаб гэжэ хирэ хирэ болоод лэ шалгагдажа байдаг. Иимэ шалгалта юу элирүүлнэб гэхэдэ, районой предприятинуудай олонхинь гүрэнhөө абаhан мүнгэ зөөриин ехэнхи хубиие шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ зорюулдаг байна. Жэшээлхэдэ, 1965 оной бүхы урьhаламжын 48 процентнь үйлэдбэриин гол, хамhабариин процесс оньhожоруулгада, 42 процентнь үйлэдбэриин технологи нарижуулан hайжаруулгада хэрэглэгдэhэн байна. Үйлэдбэреэ нарижуулха талаар байгша ондо үшөө нэгэ горитой алхам хэгдэбэ. Банкын урьhаламжын 40 процентнь хүндэ ажал оньhожоруулха хэрэгтэ зорюулагдаа.

Арад зоной хэрэглэдэг эд бараа ехээр үйлэдбэрилхэ гэhэн табан жэлэй түсэбэй нэгэ шухала зорилго бодотоор бэелүүлхэ гэжэ предприятинууд оролдоно. Жэшээ болгон мяха-консервын комбинат абаад үзэе. Мяханай гол продукциhaa гадна ондоо зүйлнүүдые ехээр үйлэдбэрилхэ зорилго тус комбинат урдаа табиhан юм. Теэд холодец шанадаг отделени иимэ зорилго дүүргэжэ шадахагүй, бар хүсөөр бүтээгдэхэ ажал ехэтэй байба. Комбинадай хүтэлбэрилэгшэд түсэблэлтын-финансова хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта банкhaa урьhаламжа абаха экономическа тоололго хэhэн, ажалаа эрдэм ухаанай эрилтын ёhоор эмхидхэхэ түсэб зохёоhон юм. 12 мянган түхэригэй урьhаламжа абажа, отделениин үйлэдбэри оньhожоруулагдаhан, технологи нарижуулан hайжаруулагдаhан байна. Хэрбээ урдань отделениин үйлэдбэриин оройдоо 21,8 процентнь оньhожоруулагдаhан байгаа haa, мүнөө 75,5 процентнь техникын хүсөөр, автомат аргаар бүтээгдэнэ. Эдэ бүгэдын ашаар продукци үйлэдбэрилгэ нёдондонойхиhоо 400 центнерээр ехэ болоhон, 10 hара соо 60 мянган түхэригтэй олзо оруулhан байна.

Забайкалиин ангай совхоз 1965 ондо 87 мянган түхэригэй урьhаламжа абажа, ангуудай байха байра олоор бариhан юм. Тэндээ 11 мянган норко үсхэбэрилөө, нэгэ жэлэй туршада 100 мянган түхэригэй олзо оруулжа, банкhaa абаhан урьhаламжаа сүм бусаажа шадаа. Гүрэнэй урьhаламжа абаhанай ашаар Серовой нэрэмжэтэ фабрика цехүүдээ үргэдхэнэ, Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрика тепловой сеть барижа байнхай.

Буряадай мебель хэдэг, модо болбосоруулгын комбинадай коллектив үйлэдбэреэ түсэблэлгын, хүтэлбэрилгын шэнэ гуримда ороходоор бэлэдхэнэ, бии байhан хүсэ шадалаа үргэдхэхын, ехэ продукци бүтээлэг болохын тула гүрэнэй урьhаламжа хэрэглэнэ. Модо дархалалгын, мебелиин цех үргэдхэхэ зорилгоор 105 мянган түхэригэй урьhаламжа абтаа. Тэрэнэй аша туhаар үйлэдбэриин талмай 563 дүрбэлжэн метрээр үргэдхэгдэхэ, 500 мянган түхэригөөр ехэ продукци бүтээхэ арга олдохо юм.

Үйлэдбэриин «Буржелезобетон» нэгэдэлэй 1-дэхи филиалай коллектив түрүүшынхеэ энэ жэл урьhаламжа абахань. Тэрэ мүнгэ зөөреэр хоёр цех үргэдхэгдэхэ, тиигэжэ предприяти гүрэндэ ашаг олзо оруулжа эхилхэ юм.

Партиин ЦК-гай сентябриин Пленумэй, XXIII съездын шиидхэбэринүүдэй бодотоор бэелүүлэгдэжэ, шэнэ, түрүү аргын үргэнөөр хэрэглэгдэжэ байhые дээрэ дурсагдаhан баримта элишэлэн харуулна. Гүрэнэй урьhаламжа үйлэдбэридэ ехэ аша туhатай. Тэрэнэй ашаар Октябрьска районой предприятинууд үйлэдбэреэ оньhожоруулжа, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлжэ байна. Тиигэжэ продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ арга боломжо хангагдаа. Район соо бүхыдэнь абажа хараа hаа, 10 hара соо ажалай бүтээсэ 5 процентээр дээшэлhэн, валовой продукци үйлэдбэрилхэ даабари дүүргэгдэhэн байна. Иигэжэ 3842 мянган түхэригэй промышленна продукци, эдеэ хоолой зүйлнүүд түсэбhөө гадуур үйлэдбэрилэгдөө.

Гүрэнэй урьhаламжа абаха, үйлэдбэри нарижуулан hайжаруулха, тиигэжэ продукци абалгые ехэдхэхэ талаар саашадаа горитой ажал хэгдэхэ. Энэ талаар хэгдэhэн түрүүшын алхам аша үрэтэй байба. Урьhаламжа ашагтай hайнаар хэрэглэхэ, түргэн сат соонь тэрэ гаргашаяа харюулжа абаха гээшэ районой ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, бүхы коллективүүдэй шухала зорилго болонхой.

А. МУРАШЕВ,
КПСС-эй Улаан-Үдын Октябрьска райкомой промышленно-транспортна таhагые даагша.

АРГА БОЛОМЖОНЬ ЕХЭ, ТЕЭД...

Үйлэдбэриин хэрэгые абаhaap харахада, тоосоото үедэ яhала hайжарhан, адууhа малай тоо толгой яhала нэмэhэн, абаhан, гүрэндэ тушааhан продукциин хэмжээн дээшэлhэн янзатай. Тоосоото элидхэл сооошье тоо, баримтанууд яhала оло дурдагдаа. Ажалай түрүүшүүл олон болоно, хэhэн ажалай үрэ дүн улам арьбажана. Зүгөөр эдэ зарим тэды амжалтануудые экономическа талаарнь гүнзэгыгөөр шэнжэлэн хаража үзэхэ болоо hаа, үнэндөө тиимэ ехэ hайн гэжэрхихээр бэшэ. Юундэб гэхэдэ, совхозой абаhан продукциин хэмжээн тэрэниие үйлэдбэрилгэдэ гаргаhан мүнгэ зөөриие харюулжа шадаагүй байhaар. Бүтээhэн продукциин өөрынь үнэ сэн хараалhанhaa hүрэггүй ехэ. Юрэ бусын гаргаша ехэ, техникэ хайша хэрэгээр ашаглагдана.

Эдэ бүгэдэ горитойхон дутагдалнуудые зайсуулхын түлөө, ажахыгаа ашаг олзотой, экономико hайнтай болгохын түлөө совхозой партком, партийна эхин организацинууд ямар хүдэлмэри ябуулааб? Совхозой урда табигдаhан зорилгонуудые үрэ дүн hайнтайгаар бэелүүлхын түлөө тэмсэл партийна организацинуудай зүгhөө үшөөл hуладана, партком тэдэнэй ажал ябуулгые дайшалхы шадабаритайгаар хүтэлбэрилнэгүй гэжэ сахэ тэмдэглэбэ.

Сабшалан hайжаруулха, hаалиин гүүртэнүүдые оньhожоруулха тушаа али зэргын ехэ хөөрэлдөөн болодог гээшэб? Олон тоото шиидхэбэринүүд абтадаг. Тэрэ хэлэhэн, зүбшэhэн, тогтооhон хэрэг халтад гэхэдэл саарhан дээрэ үлэдэг шуу. Энэ ушар дүүргэлтын хойноhоо хиналтын hула байhые гэршэлжэ үгэнэ. Красный Яр тосхоной комплексно бригадын бригадир нүхэр Гладких энээн тушаа тон зүб хэлээ. «Манай гүүртэ дээрэ оньhожоруулагдаhан тэжээлэй кухни тодхохо саг тулажа ерээ. Хэды болотор hаалишаднай уha, буйлуулhан тэжээлээ хүнэгөөр зөөхэ юм»—гэжэ тэрэ үгэ хэлэхэдээ ажаглалта хэhэн юм.

— Машина болон тракторнуудые муугаар ашагладаг шалтагаан юунhээ болоноб гэхэдэ, механизаторнуудай үсөөдэhэнhөө болоно. Муугаар хүдэлдэг, журамгүй, архиншэ хүнүүдые иимэ нарин хүдэлмэридэ ябуулха, үнэтэй сонтэй оньhон техникэ даалгаха баатай болодогбди. Совхозоймнай партком, дирекци механизатор мэргэжэлтэдые хэрэгтэй соогоо hургаха гэжэ оролдоногүй,— гэжэ коммунист нүхэр Цыренжапов шүүмжэлбэ.

Ажахы доторой тоосоон аали нобшоор нэбтэрүүлэгдэнэ. Иимэ байхалаараа совхозой гарза гайда ороогүйдөө арганьгүй болоно бшуу. Ажахымнай үйлэдбэриин hалбаринууд хайшаагаар эрхилэгдэжэ байна гээшэб гэжэ, үнэндөө, шэнжэлжэ, гол дутагдалнуудынь элирхэйлжэ шадагданагүй ха юм.

Ушар иимэhээ тоосоото элидхэл тушаа үгэ хэлэhэн коммунистнууд эдэ гол асуудалнуудта анхаралаа саашадань хурсаар хандуулхыень парткомдо эрилтэ табиба. Тэрэньшье зүб. Хэжэнгын совхоз хадаа Хоринтоо аймаг соо эгээл томо ажахы гэжэ тоологдодог, экономикоёо hайжаруулха, улам хүгжөөхэ арга боломжооршье барагдашагүй юм. Ажахыда түрүү зэргэдэ гартаха зорилго хадаа тэндэхи бүхы коммунистнуудай нэрэ хүндын хэрэг шуу.

Р. ЦЫМПИЛОВ,
манай штатнабэшэ корр.

ОНЬҺОЖОРУУЛАГДАҺАН ЗВЕНО

МУХАР-ШЭБЭР. Манай «Знамя Ленина» колхоздо оньhожоруулагдаhан звено эмхидхэгдээд, наг шэбхэ зөөгдэжэ байна. Эндэ нэгэ бульдозер, хоорботой 4 трактор ажаллана. Звеногойхид түрүүн Дээдэ-Сутайн бригадада овощ тариха газарые шэбхэжүүлжэ захалаа. Бүхыдөө 250 гаран тонно наг шэбхэ тэндэнь зөөгдэнхэй. Тэрэнhээ гадна, сабшалан дээрэ 216 тонно шэбхэ гаргагдаад байна.

Ерэхэ жэл хүдөө ажахын ургамал таригдаха газарта оньhожоруулагдаhан звеногой хүсөөр арбан мянган тонно шэбхэ зөөгдэжэ, тараагдаха юм.

Ф. БАДИЕВА,
«Знамя Ленина» колхозой главна агроном.

Сошордомо дохёо

АЖАЛЫНЬ АХИР, ҺААЛИНЬ ДУҺАЛ

Урда жэлнүүдтэ Хүшэгөөрэй фермын hаалишад холодоол уялгаяа дүүргэжэ байгша бэлэй. Теэд мүнөө жэлдэ ямар хаб? Байдалынь бирагүйхэн гэхэдэ алдуу болохогүй. Жэлэйнь түсэбэй дүүрэтэр үшөөл холохон байна. Һаяхан ажалайнь дүнгые гаргажа харахада, гүрэндэ худалдаха түсэбынь миил 57 процент дүүргэгдэhэн байгаа. Энэмнай багахан ааб даа. Жэлэй эсэслэтэр тоотойхон үдэрнүүд үлөө ха юм.

Тиимэшье hаа мүнөө ямар байдал үзэгдэнэб? Малай үбэлжэлгын хаhа оробошье, энэ фермын үнеэдhээ hаагдадаг hүн үдэр хоног бүридэ доошолно. Зунайхиhaa дүрбэ дахин бага болоо. Яахадааб? Һаамхай үнеэд муугаар харууhалагдана. Тэжээл буйлуулжа, малда эдюулхэ асуудал шиидхэгдэнэгүй. Энээн тушаа хооhон хөөрэлдөөн гараад лэ үнгэрнэ. Шэмэтэй hайн тэжээл дээрэ байлгагдаагүй үнеэдhээ үбэлэй хаhада юун биратай hүн hаагдахаб даа. Улам лэ хожоржо байгаа бэзэ. Тиитээд hаалинь иимэ ехээр доошолоо. Һаамхай үнеэд үдэртөө hайн эдеэлүүлэгдээд, гурба дахин hаагдаха байhанаа хоёртоо оронхой.

Ондоо талыень харабал, фермын олон үнеэд саг соогоо үрэжүүлэгдэнгүй байhaар hубайрашана. Үнеэдые ямар сагта үрэжүүлхэ тухай мэргэжэлтэдэй зүгhөө хэншье анхарнагүй. Эндэ тусхай пункт эмхидхэгдээгүй. Энэ ушарhaa hаалишад тугаллаhан үнеэдээ хэдэн hараар үрэжүүлэнгүй ябуулжа, hубайруулна бшуу. «Үнеэд муу тэжээл дээрэ байлгагдажа hүеэ хожороожо байна, тэрэ салнаа саг соогоо үрэжүүлэгдэнэгүй. Энэл шалтагаанhaa түсэбөө дүүргэжэ шадахагүйдөө орообди» гэжэ ахалагша hаалишан З. Тыхеевагай хэлэдэг зүб!

Мүн hаалишан Наталья Бодиева юу хөөрэгшэ ааб? Шагнаябди.

— Ехэ hү hаахын тула мүрысөөн дэлгэрнэгүй. Һара бүридэ гэхэ гү, квартал соо хэн хэды литр hү hааха зорилготойб—энээниие бидэнэр мэдэнэгүйбди. Тэрэнhээ байха энэ жэлдэ ямар түсэб зорилготой байгаа хүмбиб, тэрэмнишье ойлгуулагдаагүй,—тэнэ.

Тэрэнэй иигэжэ хөөрэдэг зүйтэй. Шалгахада ёhooроошье hаалишадай дунда мүрысөөн эмхидхэгдээгүй байhaар. Фермэдэнь тодорхой уялга абтаад, тэрэнь hара бүридэ ямараар дүүргэгдэжэ байhаниинь шалгагдаад, тодорхой зорилго хараалагдаад байбал, хүнэй оролдосо ондоохон байха hэн. Һаалишад юу хэхэ, хэды литр hү hааха яахаяа мэдэжэ байха, өөhэд хоорондоо мүрысэхэ байгаа. Мүнөөдөө иигэжэ ажаллададаггүйнь гайхалтай. Харахадашни, фермэдэ хүдэлжэ байгшад үдэртөө хэды литр hү hааhанаашье мэдэнэгүй. Ажалайнь дүн харуулдаг самбар эндэнь үгы.

Дээрэ заагдаhан иимэрхүү дутагдалнууд гансахан энэ фермэдэ бэшэ, харин Дэрээнэй совхозой бусад фермэнүүдтэ үзэгдэнэ. Үшөө юу хэлэмээр бэ гэбэл, холын фермэнүүдтэ худалдаа наймаан эмхидхэгдэнэгүй. Гадна малшад медицинскэ туhаламжа абанагүй. Зарим нэгэ ушарай болоходо, үбшэлhэн хүнүүд олохон модоной газарта ябажа, аргалуулха баатай болодог.

А. ОЧИРОВ.

Баргажан.

ОРЕНБУРГЫН ОБЛАСТЬ. Светлый гэжэ хүдэлмэришэнэй тосхон Буруктальска никелько-бальтово комбинадай эндэ бод-хогдожо эхилхэдэ 4 хүрэхэгүй жэлэй урда тээ областиин карта дээрэ бии болоо юм. Тосхондо байрын олон гэр, культурно-ажаhуудалай эмхи зургаанууд—hургуулинууд, хүүгэдэй саадууд, яслинууд, магазинууд баригдан-хай. Эндэ хүрэтэр түмэр зам табигдаа, электро-дамжуулгын утаhа шэжэм татагдаа. Хоёр жэлэй урда тээ комбинадай түрүүшын электро-пеэшэнэй цех продукци никелэвэ анодуудые үгэжэ эхилhэн юм. Тэдэнhээ Орско никель комбинадай электролизно цехтэ сэбэр никель гаргагдадаг. Зураг дээрэ: түрүүшын металлургнуудай нэгэн ахалагша электро-[illegible] нууршан В. Орлов.

ТАСС-ай фотохронико.

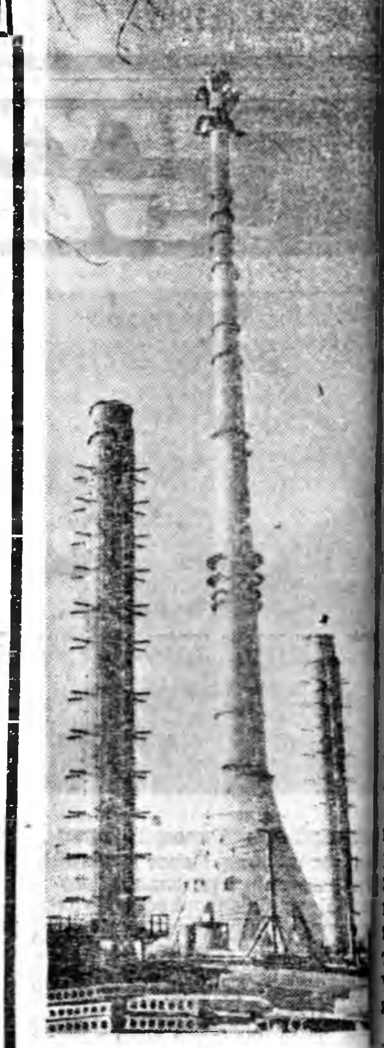

МҮНӨӨНЭЙ МОСКВА. Останкинада телевизионно башни баригдажа байнхай. Мүнөө тэрэнэй антеннэнүүдые тодхолд бэлэдхэл хэгдэнэ. 140 метр үндэр байха антеннэнүүд табан тусхай стендүүд дээрэ хабсаргаданхай. Тэдэнэй хоёр секцин башнитай зэргэлээд байхые таанад зураг дээрэhээ харана. Антеннэнүүдые 385 метр үндэр башни дээрэ гаргалга тусхай крануудаар бэелүүлэгдэхэ юм.

ТАСС-ай фотохронико.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшүүл

ҺҮБЭЛГЭН УХААТА

ХАЛААНАЙ хүдэлмэриин үни хада дүүрэбэшье, үргэн ута цехэй зүүн урдахи утлууда хэдэн хүн сугларанхай юушьеб буляалдана. Ехэл шухала асуудал шиидхэжэ байhаниинь элихэн. Хүн бүхэн үгэ гаража, угаа хүлгөөтэй, сүлөөгүй хэбэртэйнүүд. Тиигэhээр байтарни, дунда зэргын бэетэй, үгэ хүүртээшье hөөл бэшэхэн, зүгөөр хурсахан хафа шарайтай нэгэ хүн бодожо, аали намдууханаар:

— Зай, нүхэд, болоо. Юу гэхэб, hайн зүбшэлнүүдые үгэбэт. Битнай үшөө бодожо үзэhүү,— гээд нэгэ багахан табсан дээрэ хэбтэhэн бишыхан хэрэгсэл абажа, дүрбэн зүг тээшэнь эрьюулэн байжа харуулна.—Таанадайнгаа hанамжануудые тэмдэглэжэ абабаб, юрэдөө дахин бодомжолхоб. Вообще-то бүтэхэл байха, яараад яахамнайб...

Одоол тиихэдэнь булта номгоржо, тэрэ дороо түргэхэнөөр таража эхилбэ. Удангүй, үнөөхи хүмнай шамдууханаар тэндэ хэбтэhэн хэрэгсэл, харлашаhан саарhануудаа түргэ түргөөр сутлуулжа ороно... Дүтэлхэдэмнай энэмнай суута слесарь, мэдээжэ уралан нарижуулагша Дамба Самбуев байба. Мүнөө тэрэ өөрынгөө ээлжээтэ дурадхал хүдэлмэришэ нүхэдтэеэ зүбшэн хэлсэбэ ха.

— Иимэл хүн юумэя даа. Нүхэдөөрөө хөөрэлдэжэ үгэеэ ойлголсотороо, зүбшөөгүйдөө hалахагүй,— гэжэ тэрээн тухай халаанай мастер миhэлзэнэ.—Дээдэ эрдэмгүйшье hаа, ямаршье инженерhээ дутуугүйгөөр боломжолдог хүн. Харагты даа, иимэ зоной оруулhан дурадхалнуудай ашаар ямар ехэ алмалта, арьбалалта хэгдэнэ гээшэб,—гээд ехэл хүхюутэйгээр мастернай бишыхан блокнодоо ирахадана.

Обёорходомнай, нээрээшье угаа hонирхолтой тоо, баримтанууд байба. Жэшээлхэдэ, нэгэ деталиин өөрынь үнэ 1,8 мүнгэнhөө 0,8 мүнгэн хүрэтэр хямдарhан гэхэ мэтэшэлэн. Саашань харахадамнай эдэ бүгэдэ вагон-хабсаралтын цехэй хүдэлмэришэдэй туйлаhан ехэ амжалта мүн байба.

— Энэ шухала хэрэгтэ Дамба Норбоевичой оруулhан хубита нилээдгүй,—гэжэ мастер үгэеэ үргэлжэлүүлнэ... Юуб гэхэдэ, нүхэр Самбуев гансахан уралан нарижуулга ба ухаалан зохёолгын хэрэгтэ хабаадажа эхилhээр аяар 18 жэл болоо. Үнэхөөрөөшье, энэ үе соо Дамба Норбоевичой оруулhан үнэтэ дурадхалнуудые тоолобол, зүгөөргүй олон байха. Гэтэр, али олон hанамжа, бодолнуудай бэелүүлэгдээгүй үлэhэнииньшье яhала. Зүгөөр, Дамба Норбоевич тэрээнhээ урмаа хухаржа, доро ортожо ябаагүй. Харин тэсэбэри ехэтэй, сухаришагүй зоригтой байhанаа харуулжа байдаг. Энэмнай одоол «оролдобол нэгэндэ хүрэдэг, урилдабал нэгэниинь түрүүлдэг» гэhэн арадай аман үгын удхые үнэхөөрөө ажабайдал болоод ажал хүдэлмэри дээрэ хэрэглэдэг, хэлэhэн үгынгөө үнэ сэн hайн мэдэдэг тула олоной дунда мэдээжэ болонхой. Тэрэниие Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой олон зуугаад хүдэлмэришэдэй диилэнхинь шахуу танидаг, үнэн зүрхэнhөө хүндэлдэг юм. «Алтан гартай, hүбэлгэн ухаатай» хүн гээд тэдэнэр магтадаг, техническэ дэбжэлтын түлөө эдэбхитэй тэмсэлшэ байhыень мэдэрдэг гээшэ. Һаяхан нүхэр Самбуев баhа нэгэ шэнэ дурадхал оруулжа, алдар солоёо улам суурхуулаа. Тэрэнэйнтээ баяр ёhолол дээрэ үшөө ехэ алхам хэхэ байhанаа мэдүүлжэ, олон зоной баяр баясхаланда хүртэбэ. Иимэ хүндэ сохом этигэмээр. Энэмнай одоол ёhотой хүдэлмэришэн ангиин дунда хүмүүжэhэн ажалша бэрхэ хүн ха юм даа. Түрэл заводойнгоо богоhо алхажа эхилhээр аяар 22 жэл болобо. Шэрүүн хатуу үедэ ерэбэшье, эрид шиидэнгеэр, шэн габьяата ажал тээшэ шурган ороо бэлэй. Оньhото станогой нюуса шудалжа эхилэмсээрээ «үдэрэйнгөө даабариие ходо үлүүлэн дүүргэхэб» гэжэ уялга абаа hэн. Энэ хэлэhэнээ мүнөөшье марталаггүй. Үдэр бүхэндэ нормо хахад, хоёр нормо дүүргэхэ гээшэ дүршэл шадабари багатай хүндэ түрүүшын үедэ хүшэрhэг байhаниинь элитэ байгаа. Тиигэбэшье Дамба Самбуев тулгардажа, ядалдажа сухаряагүй, ошоh ошоторoo орденто заводойнгоо эрхим слесарьнуудай тоодо оролсоо. Эгээл түрүүшынгээ үедэ бэедээ шэнгээhэн эрид хатуу зоригоо мүнөөшье алдаагүй зандаа.

— Эндэhээ хойшо үшөөл ехэ аша туhатай ажал бүтээхэб,— гэжэ арюун hайхан хүсэлhөө хэлэнэ.—Уралан нарижуулгаяа мартахагүй hанаатайб,—гээд омогорхон нэмэбэ.

Дамба Норбоевич олон табые шашадаггүй, үгэ дуугаар хоморшье hаа, hарбайhандаа хүрэжэл hаладаг гуримтай хүдэлмэришэн ангиин үнэн сэхэ түлөөлэгшэ юм. Ехэ тэнюун досоохитой, абари зангааршье hайхан хүн. Сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө хайшан гээл hаа туhалхые оролдожол байдаг, шадал соогоо саг үргэлжэл туhалдагшье.

Эдэ үдэрнүүдтэ нүхэр Самбуев хэзээ хэзээнэйхиhээ урма баяртайгаар, угаа дэбжэлтэтэйгээр ажаллажа байнхай. Тэрэ өөрын харасатай, өөрын хүсэлтэй. Агуу ехэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эхи табилсажа дээшэлүүлэгдэhэн шэнэ уялгануудые абанхай, тоололтошьегүй тон харюусалгатай, хүндэтэй хэрэгүүд. Мүнөө бүхы мэргэжэл шадабаряа ажал хүдэлмэридөө хандуулна.

...Орой hүни. Соцгородок үни хада унтанхай. Огторгойдо түмэн мүшэд яларна, харин газар дээрэ гэрэлтэй сонхонууд үсөөн. Хоожэн. Гансал үхибүүдэй хурхиралдаха таhалга соо дуулдана. Байгээд саарhанай шаршагахаха шэхэндэ элихэнээр соностоно. Стол дээрэ бишыхан гэрэл яларжа, гансал тэрэнэй хажууда байhан хүнэй дүрэ харагдана. Тэрэмнай хулгана гэтэhэн миисгэй шэнги шэртэнхэй. Энэл даа Дамба Норбоевич. Ээлжээтэ уралан нарижуулгынгаа дурадхал тухай эли болотор бодомжолжо hууна хаш...

И. ОЧОРОН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Самбуев ажалдаа.

В МУЛЛЕРАЙ фото.

РЕВОЛЮЦИИН ЗАМААР

«Энэ харгые түүхын талаһаа хаража үзэхэ болоо һаа, эгээл һонирхолтой, һонин юумэ мэдэжэ абамаар харгы юм. Энэ хадаа ород арадай баатаршалга тухай, сухаришагүй зориг тухай хөөрэжэ үгэнэ...».

Урданай Петергофско харгыгаар аяншалһан туристнуудай нэгэн өөрынгөө һанамжа тухай тиигэжэ бэшэһэн юм.

Нарвын үүдэнүүдэй хажуудахи талмайһаа тэрэ харгыгаар аяншалга эхилдэг байна. 1905 ондо эндэ шуһаяа адхаруулһан хүдэлмэришэдэй дурасхаалда улаан шулуун талмай дээрэ дэбдигдэнхэй. Тэрэ харгы туйлай томо машина бүтээлгын заводой—урданай Путиловай, мүнөөнэй Кировэй заводой хажуугаар гарадаг юм. 1917 оной Октябриин түүхэтэ һүни тэрэ заводой хүдэлмэришэдэй олониинь Үбэлэй ордон добтололсоһон байгаа.

Тэрэ заводто Ленин үгэ хэлэһэн юм. Мүн тэндэһээ түрүүшын совет тракторнууд бүтээн гаргагдаа, мүнөө тэндэ дэлхэй дээрэ эгээл ехэ хүсэтэй—220 мориной хүсэтэй тракторнууд бүтээн гаргагдана.

Урданай харгын ехэнхи хубинь город соогуур гарана. Километр бүхэниинь түүхын дурасхаалнууд болонхой... Үндэр табсан дээрэ «Илагша танк» табяатай. Ленинградые хамгаалха үедэ шалгарһан дайшалхы машинануудай нэгэн иигэжэ мүнхэлэгдэнхэй. Фашистнуудай тогтоогдоһон газарта хүшөө табяатай. Финскэ заливай хажууда залуу липэ мододой аллей зурына. Ленинэй түрэһөөр 90 жэлэй ойдо эдэ модод һуулгагдаһан юм. Шэнэ парк революциин вождиин нэрээр нэрлэгдэнэ.

Энэ экскурси Петродворецэй дэргэдэ—хаанай ордоной байһан газарта дүүрэдэг байна...

Агууехэ Октябриин социалис революцида эхи табиһан Нева хотодо зорюулагдан 20 гаран тематическа экскурсинууд эмхидхэгдээ. Тэдэ экскурсинуудай зариманиинь иигэжэ нэрлэгдэнхэй: «Питерэй пролетариадай баатарлиг тэмсэлэй хуудаһанууд», «Эндэ 1917 ондо Лениние угтаһан юм», «Ленинэй һүүлшын подполидо байһан газарнуудаар», «Октябриин зэбсэгтэ восстани», «Ленинэй дайшалхы соратнигууд».

Революциин нэрэ зүүдэг хотын гоё һайхан элдэб газарнуудтай танилсахадань эндэхи хотын экскурсионно бюро жэл соо 3 миллион 500 хүндэ туһалаа. Аяншалагшад ябагаар ябахаһаа гадна, автобусоор, судануудаар тамарна. Тэдэнэр гансашье Ленинград соогуур бэшэ, харин Ленинград шадарай газарнуудаар аяншалдаг.

Агууехэ Октябриин 48-дахи ойн һайндэрэй үедэ илангаяа олон экскурсантнууд ерэһэн байна. «Электроаппарат» заводой, Балтиин судна бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд, уһан замай транспортын институдай, трикотажторгын хүдэлмэрилэгшэд, мүн городой бусадшье предприяти, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд хамтаараа экскурси эмхидхэһэн байна. 368-дахи һургуулиин 500 шахуу һурагшад болон багшанар Октябриин зэбсэгтэ восстаниин болоһон газарнуудаар ябаа. Тэдэнэр өөһэдынгөө аяншалгые В. И. Ленинэй Центральна музейн филиалай байшанһаа эхилээ. Энэ байшангай хажуудахи табсан дээрэ хуушанай броневик табяатай, тэрэ броневик дээрэһээ 1917 оной апрелиин һүни Ленин үгэ хэлээ бэлэй.

Революци илан мандуулагшадай аша гушанарые энэ броневигэй хажууда пионернүүд болгон абадаг заншалтай болоо.

Елена ДОРОШИНСКАЯ.
АПН-эй корреспондент.

Танил зураг бэшэ гү? Тиимэ. «Смольный. (1917 он)» гэжэ зураг ха юм. Арба шахуу жэлэй урда тээ энээнине Киевэй уран зурааша Семен Гуецкий зураһан юм. Энээнине Киевтэ Украинын зураглан харуулгын искусствын гүрэнэй музей соо хаража болохо байна. Зүгөөр энэ зураг 1966 оной октябрь һарада уран зураашын мастерской соо бүтээгдээ. Хэдэн һарын урда тээ Дрездендэхи искусствын гүрэнэй галерейн генеральна директор профессор Макс Зейдевиц манай орондо айлшалаа. Тэрэ Москва, Ленинград болон Киев хүрэһэн байна. Профессор Зейдевиц эдэ городуудай музейнүүдтэ ороо. «Смольный. (1917 он)» гэжэ зурагые тэрэ угаа ехээр һонирхоо. Макс Зейдевиц Гуецкиидэ айлшалжа мастерскойдонь ороходоо, Дрезденскэ галерейдэ табихын тулада энэ зурагаа авторай дахин зуража үгэхые гуйһан байна. Дрезденэй галерейдэ эльгээхэ энэ хүдэлмэреэ Семен Гуецкий Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойдо зорюулна.

ТАСС-ай фотохронико.

Таниие ямараар хангнаб?

АЖАЛШАДАЙ ЭЛҮҮР ЭНХЫН ТҮЛӨӨ

(Хориин аймагай больницын главна врач нүхэр И. Б. БОЛДОЕВОЙ хөөрөөнһөө)

Манай орон дотор хүн зоной материальна ажана байдал жэлһээ жэлдэ улам һайжарна. Энээнтэй нэгэн доро элүүрые хамгаалха ябадал үсөөрнэ.

Элүүрые хамгаалха хэрэгтэ саг үргэлжэ айхабтар ехэ мүнгэ зөөри үлологдоно, ехэ анхарал хандуулагдана. Хориин аймагай байдал дээрэ энээние хаража болоно.

Мүнөө үедэ эндэмнай 160 хүнэй һууритай хоёр, 180 хүнэй һууритай участково найман больница, фельдшерэй 41 пункт, хүүгэдэй олохон ясли, 4 аптекэ, тубсанатори гэхэ мэтэнүүд хүдэлнэ.

Эмнэлгын эмхинүүдтэ оро шэрээнүүдэй тоо 1958 оной жэшээгээр 88 процентээр олошороо.

Амбулатори, больницанууд багажа зэбсэг, зэр зэмсэгүүдээр улам һайнаар хангагдана. Хэдэн жэлэй урда огто үгы байһан һаа, мүнөө аймагтамнай рентгенэй 6 аппарат, үбшэ шалгаха 7 лаборатори, 2 физиокабинет, зүрхэ шалгаха 2 кабинет, Хори тосхондо баклаборатори бии болгогдонхой.

Чисаанын совхоз өөрынгөө мүнгэ зөөрөөр Дээдэ-Худанда шэнэ больница бариһаар. Загарайн, Үдын совхозууд мүн лэ эмнэлгынгээ эмхи зургаануудтай гэр байрые үргэдхэнэ. Хори тосхондо нютагай бюджедээр һүнэй больница, Хэжэнгэ тосхондо—поликлиникэ, Хори, Тээгдэ тосхонуудта больницын комплекснүүд баригдана. Тоологдоо болоо һаа, ондоошье олон юумэнүүд бии. Байгша оной найма һарын туршада дотор 232 мянган түхэриг гаргагдалаабди. Энээн дээрэһээшье харахада, элүүрые хамгаалха хэрэгтэ жэлһээ жэлдэ ехэ мүнгэ зөөриин таталгадажа байһаниинь элирнэ.

Бүхы үбшэнтэнэй 80 тухай процентынь комплексно аргаар эмшэлүүлнэ. Тиихэдэнь шэнэ зэбсэг түхеэрэлгэнүүдээ аргагүй хэрэглэнэбди.

Байгша оной апрель һараһаа эхилээ, аймаг дотор—өөрын хүдэлмэрилэгшэдтэй, автомашинатай нүүдэл амбулатори эмхидхэгдээ. Энээнэй ашаар туһаар хүдөө ажахын болон ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдые хангаха хэрэг эрид һайжараа. Эдэнэр, жэшээнь, оройдоол нэгэ һара соо 400-гаад хүдэлмэришэдые, 2 мянгаад малшадые үзэһэн, энэнэйнгээ аша туһаар хэдэ хэдэн үбшэн хүнүүлые элирүүлһэн, тусхай эмшэлһэн байна.

Шүдөө эмнүүлхэ гэбэл, Хори, Хэжэнгэ, Тээгдэ, Сулхара тосхонуудта стоматологиин кабинедүүд, Хориидо—шүдэ хэхэ лаборатори нээгдэһэн, аймаг дотор стоматологическа нүүдэл амбулатори эмхидхэгдэһэн.

Сэхыень хэлэхэдэ, нилээд олон янзын хэмжээнүүд бэелүүлэгдэнэ гээшэ. Гэбэшье ажал хүдэлмэри дээрээ хүн оһолдо ороходо, ариг сэбэр сахилгагүй дээрэһээ халдабарита үбшэнөөр үбдэхэ, архи уужа бэеынгээ элүүрые хоройтуулха баримтанууд үзэгдэнэ. Жэшээнь, энэ зун илангаяа Майловка, Загастай тосхонуудта хүнэй халдабарита үбшэн дэлгэрээ. Эндэ эдихэ уһаяа арюунаар байлгаха шалаатүй, эдеэ хоолой предприятинуудта столовонуудта болон буфедүүдтэ ариг сэбэр сахигдаагүй.

Иимэрхүү дутагдалай гарахагүйн тула милициин таһаг, худалдаа наймаанай, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалтын эмхинүүд, совхозой хүдэлмэришэдэй комитедүүд, нютагай Соведүүд шиидхэхы хэмжээнүүдые бэелүүлхэ, мүн манай эмшэд һэргылэмжын болон ариг сэбэр сахилгын хүдэлмэри яашагүй шангадхаха болоно.

Олохон гүүртэ. фермэнүүдтэ гэр байрануудынь хуушаранхай, банигүй гү, али бии байгаа баня түлидэггүй газарнууд бии. Тодорхойлбол, Анаагай совхозой дүрбэдэхи фермэдэ (эрхилэгшэнь нүхэр Цырендоржиев Б. Б.). баниинь заһабарилагдабашье, удаан саг соо хүдэлнэгүй.

Зарим һаалишад халаадаа угаадаггүй, үнеэ һаахадаа хүхэ дэлэнгынь ёһоор сэбэрлэдэггүй. Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэнэр тэдэниие маарли, полотенцэ, мыдэ гэхэ мэтээр хүсэд хангаагүй. Тиихэдэнь һүн шанар муутайгаар доодо сэнгээр тушаагдана, совхоздо горитойхон гарза хохидол ушаруулагдана. Энэ дутагдал усадхахын тула зохихо хэмжээнүүд абтажа байна.

Бидэнэр мүн түбэй тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохын хойноһоо оролдонобди. Хори тосхондо 10 мянган сэсэрлигэй модод, 3 мянган уляангир гэхэ мэтэ һуулгагдаа.

Багашуул тушаа саг үргэлжэ анхарнабди. Тээгдэ, Загарай, Чисаана, Дээдэ-Хэжэнгэ, Хори, Хэжэнгэ—бэшэшье һуурин тосхонуудта һүнэй кухнинууд баригдахань. Гэбэшье хүүгэдэй саад, яслинуудые сагаан эдеэгээр, үндэгэ, загаһа гэхэ мэтээр таһалгаряагүйгөөр хангаха тушаа райпотребсоюзнай гүйсэд хайхарнагүй. Энээн тушаа ехэл хөөрэлдэхэ байнабди.

Хүн зоной элүүрые хамгаалха тушаа нютагай Соведүүд һүүлэй үедэ яһала оролдоно. Жэшээнь, Дээдэ-Хүрбын сомоной Совет (гүйсэдкомойнь түрүүлэгшэ нүхэр Митыпов) элүүрые хамгаалга һайжаруулха тухай асуудалые сессинүүд дээрээ зүбшэн хэлсээ, мүн эмнэгшэдтэ ажаһуудалайнь талаар али бүхы туһа хүргэнэ.

Эмнэгшэдэй дундаһаа хирург нүхэр Цыреторов С. Ц., педиатр Хапкин И. С., венеролог Самбуева О. И., терапевт Григорьева З. Я., участково врачнууд Котова О. А., Отливная Ж. И., фельдшернүүд Трофименко С. С., Шитина К. С., Заморова В. А., медсестранууд Сымпилова, Балдоржиева болон бусад эрхим һайнаар хүдэлжэ, хүн зонойнгоо магтаалда хүртэнэ.

Үбэлжэлгын үедэ малшадаа улам һайнаар хангахын тула тусхай хэмжээ ябуулгануудые баталаад, бэелүүлжэ эхилэнхэйбди.

Юрэдөө улад зоной эрилтые улам һайнаар хангахын тула манай эмнэгшэд хүсэ шадалаа гамнангүй оролдоно, оролдохошье байха даа!

ҺАЙН ҺАЙХАН ЁҺО ЗАНШАЛАЙ ТҮЛӨӨ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

һэн сагай ба мүнөөнэй шэнэ ёһо заншалнууд тухай тон саг соотоо хөөрэлдөөн болобо гэжэ тэмдэглээ. Тиихэдэ СССР-эй Наукануудай Сибириин отделениин Буряадай филиалай эрдэмтэдэй хэһэн ажал оролдолгые үндэрөөр сэгнэбэ. Научна практическа конференци дээрэ жара гаран элидхэл хэгдээ. Тэдэ элидхэлнүүд соо хэлэгдэһэн шэнэ шэнэ удханууд дээрэ Д. Д. Лубсанов тогтожо, теориин талаар ямар шэнэ дурадхалнууд оруулагдааб гэжэ тобшолол хэбэ. С. П. Балдаев, Л. Е. Элиасов, К. Е. Герасимова, Р. Е. Пубаев, И. Е. Тугутов, Т. М. Михайлов болон бусад буряадай эрдэмтэдэй элидхэлнүүд конференциинхидтэ ехэ һонирхогдоһон байна. Гэбэшье зарим элидхэлнүүд бэе бэедээ адлирхуу болохоёо һанаа. Зарим элидхэлшэд хэлэхэ гэһэн удхаяа шашагаар, тойруугаар тайлбарилжа, табиһан зорилгодоо хүсэд хүрөөгүй. Гэбэшье конференци дээрэ хэлэгдэһэн бүхы дурадхалнууд ехэ һонин, хуушанай муу ёһо заншалнуудые зайсуулха, шэнэ ёһо гурим нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ удха шанартай.

— Ламын ба харын шажануудай номнол, тэдэнэй юун гэжэ хэлэдэг байһые һайн мэдэхэгүй дээрэһээ манай атеистнүүд ажал хүдэлмэридөө ядалдана. Тиимэһээ атеистнүүдтэ туһалха зорилготойгоор тааруулжа, шажанай һургаалай хархис удхатай заабаринуудые тусгаар номууд соо хэрэглэжэ, олониитэ зонтой танилсуулаа һаа юунэй түлөөдэ мүхар һүзэгтэ дарагдажа ябанабиб гэжэ тэдэ ойлгохо һэн. Тэдэ номнолнууд өөһэд тухайгаа зарим артистнууһаа үлүү дээрээр мүхар һүзэгтэндэ ойлгуулжа болохо байгаа,— гэжэ Д. Д. Лубсанов хэлэнэ. — Тиихэдээ шэнэ ёһо гурим арад зоной дунда тараахадаа эрдэмтэд гээшэ арадайнгаа ухаанай ябадал, тэрэнэйнь тусхай илгаа, нугалбариие мэдэжэ, тэрээндэнь таарулан коммунис үзэл нэбтэрүүлхэ зэргэтэй. Имагтал коммунис үзэл шэнэ ёһо гурим соогоо хэлэхэдээ мүнөө үеын хото хүдөө хоёрой хоорондохи илгаагай һалан, шэнэ социальна һэлгэлтэнүүдэй боложо байһые зүбөөр ойлгожо, мүнөөдэрэйнгөө байдалда таарулха зэргэтэй байнабди гэжэ тэрэ саашань тэмдэглээ.

Конференци дээрэ КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

—Сибириин арадуудай эрдэмтэдэй ба олониитын түлөөлэгшэнэр манай Буряадай автономито республикада суглараад, ёһо заншал тухайгаа хөөрэлдэжэ байһанай баримта хадаа ленинскэ национальна политикын ямар ехэ гүн удхатай, ямархан ехэ шэнэ шатада хүгжэжэ байһые гэршэлнэ даа! Оройдоол табяад жэлэй урда тээ манай арад хуушанайнгаа муу ёһо заншал зайсуулха тухай хөөрэлдэхэ гэжэ зүүдэлхэшьегүй байгаа. Агууехэ Октябрьска революциин аша туһаар шэнэ хүн манай гүрэндэ түрөө. Энэ хүн урдахи зорилгоёо һайн мэдэнэ, өөрынгөө ажалда эзэн. Гансахан манай Буряадай республикын хүдэлмэришэд СССР-эй 70 область ба хариин 30 гүрэнтэй үйлэдбэриин талаар холбоотой. Тиимэһээ аха дүү арадуудай хоорондохи интернациональна хани барисаан ехэ түүхэтэй, нангин удхатай. Энэ хани барисааниинь ажалшан арадай шэнэ пролетарска ёһо заншалнуудтай таһаршагүй холбоотой байхаһаа гадна, бэе бэедээ һайн һайхан нүлөө үзүүлдэг. Энээниинь манай партийна хүтэлбэрилэгшэд, олониитэ сэгнэхэ зэргэтэй,— гэжэ **А. У. Модогоев** хэлэнэ. — Манай Коммунис парти марксизм-ленинизмын үзэл суртал дахан, тэрэнэй заабаряар түрэл партиингаа, хүдэлмэришэн ангиин дайшалхы революционно ёһо заншалда гамтайгаар хандадаг. Тиихэдээ бүхы социалис нацинуудта бии байдаг нэгэн революционно ёһо заншалнуудые хүгжөөдэг.

Мүнөө үедэ Хитадай коммунис партиин толгойлогшодой хэжэ байһан үйлэ хэрэг халаа бүхы дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хоорондохи аха дүүгэй интернациональна хани барисаанай ёһо заншал эбдэнэ гэжэ нүхэр Модогоев тэмдэглэбэ.

Шэнэ ёһо заншалнуудай имагтал түрүү предприятинуудта, колхоз, совхозуудта һууряа олжо гуримшадаг, тэндэһээ эхилжэ тарадаг тухай Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй, «Электромашина» заводой. нарин сэмбын фабрикын партийна организацинуудай хүдэлмэри дээрэһээ А. У. Модогоев жэшээ абажа хэлэнэ. Мүн дороһоо үдэжэ ябаа залуу үетэниие аханар, эсэгэнэрэйнь хэһэн баатаршалга, габьяата ажалайнь туйлалтануудай жэшээ дээрэ, тэдэнэй дайшалхы революционно ёһо заншалтай холбоотойгоор хүмүүжүүлхые һануулба. Манай залуушуул аха зонойнгоо хэһэн хэрэгэй урда харюусалгатай, тэрэнэй түлөө сухаришагүй тэмсэхээр бэлэн байха зэргэтэй. Эсэгэнэрэйнгээ эхилһэн нангин хэрэгэй түлөө Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда аханарайнгаа ами бэеэ хайрлангүй гэмсэгшэдэ адляар, мүнөө үеын комсомол-залуушуул ажал, һуралсалдаа оролдохо зэргэтэй.

Мүн заншалта һайндэрнүүд, пенсидэ үдэшэлгэ, элдэб юбилейнүүд, түрэ хуримууд сагай эрилтын хараа соо үнгэргэгдэхэ, хамһээ хэтэрхэ ёһогүй гэжэ А. У. Модогоев һануулба. Тиихэдээ арадайнгаа хэр угһаа сахижа ябаһан ёһо заншалнуудта гамтайгаар хандаха, һайн һайханиинь зүбөөр сахиха зэргэтэйбди гэжэ тэрэ хэлээ.

Шэнэ ёһо заншал зүбшэн хэлсэхэ конференци ноябриин 26-най һүүлшынгээ заседани дээрэ шэнэ шэнэ һонин, научна удха шанартай һанамжануудые, рекомендацинуудые баталан абаа.

Конференцидэ хабаадагшад мүнөө үедэ Америкын Холбоото Штадуудай Вьетнамда хэжэ байһан муу муухай шуһата дай буруушааһан тогтоол нэгэн дуутаар баталан абаа.

ЕХЭ УЯЛГА АБАБА

АХЫН АЙМАГ. «Улаан-Аха» колхозой һаалишан Евдокия Аюшеевна Иванова 20 үнеэ харууһалжа байдаг. Энэ жэлдэ хэмтэ 8700 килограмм һү һааха гэһэн уялга абаад, тэрэнээ ноябриин нэгэндэ дүүргэһэн байгаа.

Мүнөө Евдокия Аюшеевна Совет засагай 50 жэлэй ойдо дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсобо. Ерэхэ жэлдэ 11 мянган килограмм һү һааха, нэгэшье үнеэ һубайруулангүйгөөр тугаллуулха гэжэ шиидэбэ.

П. ЖУЖАЕВ.

МАЛШАДАЙ СЕМИНАР

Һаяхан Сэлэнгын Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо аймагай малшад олоороо сугларба. Эндэ малшадай семинар боложо, тэрээндэ колхоз, совхозуудай партийна болон комсомольско организацинуудай секретарьнар, мэргэжэлтэд хабаадалсаһан байха юм.

Тус колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой Ж. Б. Ванкеев семинарта хабаадагшадта ажахынгаа хүгжэлтэ, табан жэлэй түсэб тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө. Малшадай дунда социалис мүрысөө яажа эмхидхэдэг тухайгаа парткомой секретарь нүхэр Ц. Д. Галсанов хөөрөө.

Эндэ сугларагшад артелиин племенной фермэ болон отарануудаар ябажа, малшадай дүй дүршэлтэй танилсаба. Семинарта аймагай үйлэдбэриин управлениин начальнигай орлогшо нүхэр В. Б. Базаров хабаадаа.

Манай корр.

НОЯБРИИН 26—МОНГОЛ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКЫН ТОГТОҺОН (1924 он). ҮДЭР. Улаан-Баатарай түбэй талмай дээрэ Сүхэ-Баатарта зорюулан бодхогдоһон хүшөө.

ТАСС-ай фотохронико.

ФИНН-СОВЕТ ХАНИ БАРИСААНАЙ ҺАРА ТУШАА

ХҮРШЭ ҺАЙН ЁҺОНОЙ ҮГЭЕЭ ОЙЛГОЛСОЛГЫН ОРШОН БАЙДАЛДА

Манай хойто талын хүршэ, Финляндиин Республикада Советскэ Союзтай хани барисаа байгуулха заншалта һара мүнөө боложо байнхай. Энэ ушар ямар юумээр һонирхолтойб гэхэдэ, энэ ушарай эхин болон түгэсхэл хоёр гүрэнэй ажабайдалдахи шухала шухала үдэрнүүдтэй нягта холбоотой. Заншалай ёһоор энэ һара Агууехэ Октябриин социалис революциин ойн үдэртэй дашарамдуулагдан эхилдэг, Совет засагай ашаар бэеэ даанхай байдалтай болоһон үлэрөө финнүүдэй һайндэрлэдэг декабриин 6-да дүүрэдэг юм.

Финн-совет хани барисаанай һарын үедэ Финляндида зорюулагдаһан олониитын ябуулганууд СССР-тэ үнгэргэгдэдэг юм.

«СССР—Финляндия» гэжэ бүлгэмэй организацинууд энэ һарада эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тус бүлгэм 1958 оной январь һарада байгуулагдаһан юм. Тус бүлгэм эгээн томо организацинуудай нэгэн гэжэ тоологдохо ёһоороол тоологдоно. Россин Федерациин, Украинын, Белоруссиин, Эстониин, Карелиин Республикын олон городуудта энэ бүлгэмэй таһагууд бии. 150 гаран томо предприяти, профсоюз, научно-шэнжэлэлгын болон һуралсалай институдууд тус бүлгэмэй хамтын гэшүүд болонхой.

Совет олониитын анхаралаа хандуулдаггүй нэгэшье ушар һүүлшын жэлнүүдэй үедэ хани барисаата арадуудай хоорондо гү, али совет-финн харилсаанда үзэгдөөгүй юм. Делегацинуудые, туристнуудые, лекторнүүдые бэе бэедээ эльгээлсэлгэ, ойн болон гайхамшагта үдэрнүүдтэ зорюулагдаһан суглаанууд; мэдээсэлнүүдые андалдан абалсалга, выставканууд —совет-финн хани барисаанай бүлгэмэй организацинуудай хэдэг ажал ябуулгын зарим тэды хубинь болоно.

Хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туһалалсалга тухай договорые һайндэрлэлгэ манай гүрэнүүдэй хоорондохи үнэн зүрхэнэй хани барисаан болон үгэеэ ойлголсолгые харуулдаг. Энэ договор бэе бэедээ этигэлсэхэ, һайнаар хандаха харилсаа холбоо манай гүрэнүүдэй хоорондо байгуулгада эрид шууд эхи табижа үгэһэн байха юм. СССР-тэ болон Финляндида ээлжээ ээлжээгээр үнгэргэгдэдэг «совет-финн хани барисаанай һайндэрнүүд» финнүүд болон совет хүнүүдэй дунда ехэ хүндэтэй болонхой. Эдэ һайндэрнүүд Ленинградта, Таллинда, Москвада, энэ жэлдэ Ригадэ болоһон байна. Латвиин ниислэлдэ болоһон һайндэртэ заншалай ёһоор финскэ олониитын, залуушуулай, эхэнэрнүүдэй организацинуудай түлөөлэгшэд, артистнууд, спортсменүүд ерэһэн байха юм.

Нюур нюураараа уулзалгые үргэдхэлгэдэ бүлгэм ехэ анхарал хандуулдаг. Финскэ ная гаран делегаци болон олон тусхай бүлэгүүдые москвагайхид бусад городуудай хүн зон хүндэтэйгөөр угтаһан байна. Гансахан лэ үнгэрэгшэ жэлдэ Финляндиин 5 мянга гаран турист ерэһэн байна. Тиихэдэ совет олониитын 30 шахуу делегаци хани барисаата орондоо айлшалжа ошоһон байха юм.

Хойто хүршымнай түүхэ, соёл культура, ажаһуудал совет хүнүүдые гүнзэгы ехээр һонирхуулна. Промышленна предприятинуудай, барилгануудай, университедүүд болон һургуулинуудта Финлянди тухай лекци болон элидхэлнүүдые хүнүүд олоороо сугларжа дуратайгаар шагнадаг, үнэн ушар харуулһан, уран һайханай фильмүүдые харадаг, выставкэнүүдтэ ородог. Энэ ороной соёл культура болон искусствын мэдээжэ ажал ябуулагшадта зорюулагдаһан үдэшэнүүдтэ москвагайхид ороһон байха юм.

Уран зурааша Тапио Тапиовагарай болон скульптор Эсси Ренваллай зохёолнуудай выставкэнүүд Хани барисаанай байшан соо амжалтатайгаар үнгэрэгдөө.

«Финляндия—Советский Союз» гэжэ бүлгэмтэй совет олониитэ угаа нягта һайн холбоо байгуулаанхай. Хельсинкиин университедэй профессор Еран фон Бунсторф энэ бүлгэмые толгойлдог юм. Финляндиин Республикын президент Урхо Калева Кекконен бүлгэмэй хүндэтэ түрүүлэгшэ гэжэ мэдээжэ байна бшуу. Финляндиин болон Советскэ Союзай хоорондохи хүршэ һайн харилсаа хүгжөөлгэдэ элитэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө, тэрэшэлэн уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха, эб найрамдал бэхижүүлхэ талаар эдэбхитэйгээр ажал ябуулга хэһэнэйнь түлөө президентые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум Ленинэй орденоор шагнааһэн. Хани барисаанай совет бүлгэмүүдэй союзай амаршалгын телеграммада харюусахадаа, Кекконен иигэжэ онсолон тэмдэглээ. Энэ дээдэ хайра дайнай хойто тээхи үедэ табигдаһан зорилгын дүүргэгдэһэнэй—Финлянди болон Советскэ Союз хоёрой хоорондо үнэн зүрхэнэй хани барисаанай тогтоогдоһоной, хүршэ һайн харилсаанай бодотоор байгуулагдаһанай али тодо гэршэ болоно гэжэ би тоолонob.

«Финляндия—Советский Союз» гэжэ бүлгэм өөрынгөө зэргэдэ 230 мянга гаран хүниие нэгэдүүлдэг. Профсоюзуудай центральна нэгэдэл, хүдэлмэришэнэй гэгээрэлэй союз, хүдэлмэришэнэй спортивна союз бүлгэмэй хамтын гэшүүд болодог юм. Отделенинүүдтэнь гү, али бүлгэмдэ хамаатай кинотеатрнуудта совет фильмүүдэй харалганууд хододоо эмхидхэгдэдэг. Эдэ хаpалгануудта 450 мянга хүрэтэр хүн жэл бүхэндэ ородог юм.

Финляндиин баһа нэгэ нүлөө ехэтэй организацитай—«Паасикивиин бүлгэмтэй» совет олониитэ хани ёһоной холбоо байгуулаанхай. Советскэ Союзтай харилсаа холбоотой байха талаадын политическэ хараа шэглэлые дэмжэдэг хүнүүдые энэ бүлгэм нэгэдүүлдэг. Тус хараа шэглэл «Паасикивиин хараа шэглэл» гэжэ алдаршанхай юм. Финляндиин хүдэлмэришэдэй институдуудай союзтай холбоо барисаан мүн лэ хүгжэжэ байдаг.

Совет-финн хани харилсаа бэхижүүлхын тулада бүлгэмэй республиканска, городуудай болон нютагай отделенинүүд олон юумэ хэнэ. Эстониин хүн зон Финляндиин 60 гаран предприяти, университет болон ниитын организацинуудтай литература андалдан абалсадаг, фотовыставкэнүүдые, элдэб материалнуудые бэе бэедээ эльгээлсэдэг. Белоруссиин отделени Лахтиин, Тамперейн, Туркугай олониитэтэй, ороной культурно-демократическа союзтай ажал хэрэгэй холбоо байгуулаанхай. Ленинградай отделенинүүд мэргэжэл мэргэжэлэй талаар металлистнуудтай, портнуудай хүдэлмэришэдтэй, багшанартай, уран зураашадтай, врачнуудтай уулзалгануудые эмхидхэдэг.

Совет болон финн арадуудай хоорондохи хани харилсаа хүтэжөөхын тулада залуушуул ехэ оролдолго гаргана. Жэшээлхэдэ, Москвагай 3-дахи профессионально-техническэ училищада «Финляндиин залуу ханинарай клуб» байгуулагданхай. Клубай гэшүүд финскэ центральна радио-дамжуулгын болон телевидениин редакцитай холбоо байгуулаанхай, «Суомиин ханинар» гэжэ ханын газетэ гаргадаг. «Финляндиин үхибүүдэй зураһан зурагууд», «Финн ханинарай бэлэгүүд», «Финляндиин залуушуул өөһэд тухайгаа» гэһэн хэдэн һонирхолтой выставкэнүүд клуб соо нээгдэһэн байха юм. Финн эдир залуу хүбүүд, басагад клубта нэгэтэ бэшэ айлшаар ерэжэ байдаг. Эдэ уулзалганууд хани халуун оршон байдалда үнгэрдэг. Тэрээнһээ уламжалан хани ёһоор бэе бэедээ бэшэг эльгээлсэнэ.

Премьер-министр Рафаэль Паасио түрүүтэй Финляндиин правительственна делегациин Советскэ Союзда аяншалжа ерэлгэ хани барисаата хоёр ороной ажабайдалда ехэ ушар болоһон байна. Финн-совет хани барисаанай һарын үедэ хэгдэһэн энэ аяншалга хани барисаата хоёр ороной хоорондохи хүршэ һайн харилсаа саашадань бэхижүүлэн хүтэжөөхэ хэрэгтэ горитой туһа нэмэри болоо.

С. ШИШКОВ,
Л. ЛУБО.
(ТАСС-ай корр.).

Москва.

Совет засагай 50 жэлэй ойдо зорюулагдаба

БААТАРШАЛГА ТУХАЙ БАЛЕТ

Буряадай гүрэнэй Ленинэй орденто оперо, баледэй театрайхид Бау Ямпиловай «Патетическэ баллада» гэһэн нэгэ акттай балет ноябриин 26-да анха түрүүшынхеэ харуулба. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай темэдэ бэшэгдэһэн энэ балет совет засагай тогтоһоор 50 жэлэй ойдо зорюулагдана. Тэрээн соо Совет арадай фашис булимтарагшадай урдаһаа эсэргүү тэмсэлдэ бодоһон тухай харуулагдана. Баледэй либреттыень М. Мнацаканян бэшээ юм. Түрүүшын үдэр тус балет харахаяа хүн зон ехэ олооро суглараа. Буряадай габьяата артистнар Ю. Баранов, Э. Кондратьева, Б. Васильев гэгшэд шадамар бэрхээр наадажа, харагшадай халуун альга ташалгаар угтагдаба.

Уран хурсаар зохёогдоһон хүгжэмынь хүнэй зүрхэ сэдьхэл абаһаар татаба. Эндэ композитор Б. Ямпиловай уран бэлиг эли байба. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Патетическэ баллада» гэжэ баледэй хоёр хэһэг харуулагдана.

С. ДОРЖИЕВАЙ фото.

ШАНДААҺА ШАНГАТАН ИЛАБА

Үнгэрһэн субботын ба амаралтын үдэрнүүдтэ Буряадай Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай спортивна зал соо тэндэ һурадаг студентнэрэй дунда дүрэ буляалдаха барилдаагаар түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Эндэ бүхы шэгнүүрэй категоринуудта тус институдай физкультурын факультедэй студентнэр эрхимлэһэн байна. Эгээн хүнгэн 52 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэн соо 3-дахи курсын студент Д.-Н. Норбоев, 57 килограммай шэгнүүртэн соо 1-дэхи курсын студент Ф. Махутов. 63 килограмм шэгнүүртэн соо 3-дахи курсын студент Д. Н. Чимитдоржиев, 70 килограмм шэгнүүртэн соо 3-дахи курсын студент В. Иванов. 78 килограмм шэгнүүртэн соо 3-дахи курсын студент Г. Баймеев, 86 килограмм шэгнүүртэн соо 3-дахи курсын студент В. Грудинин, һүүлшын эгээн хүндэ 86 килограммһаа дээшэ шэгнүүртэн соо Ю. Санданов гэгшэд түрүүлбэ. Командна түрүү һуури эзэлэлгэдэ физкультурын факультедэй 3-дахи курсын команда нэгэдэхи һуури, 2-дохи курсын команда хоёрдохи һуури, 1-дэхи курсын команда гурбадахи һуури эзэлээ.

Мүрысөөнэй дүүрэхэдэ, тэдээндэ институдай грамотанууд барюулагдаа.

В. ЖАМВАЛОВ.

ПРАВДА БУРЯАТИИ

Мүнөөдэрэй номерто

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Коммунистнуудай дурадхалнуудые шэнжэлэн үзэхэ, бүридхэн хараха» гэһэн түрүү бэшэг; шэнэ ёһо заншал зүбшэн хэлсэхэ научно-практическа конференциин дүүрэһэн тухай; «һү һаалта—мүнөөдэрэй шухала зорилго» гэһэн корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаһанда: Урмашуулгын удха шанар тухай Н. Воробьевой корреспонденци; Улаан-Үдэ городой ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха предприятинуудаар үнгэргэгдэһэн рейдовэ материалнууд.

Гурбадахи хуудаһанда; «Хитадта боложо байһан ушар хэрэгүүд тушаа» тэжэ «Правда» газетэһээ абтаһан статья; хилын саанаһаа мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: АПН-эй, материалнууд, нютагай һонин.

ТЕЛЕГРАФ ТЕЛЕФОН РАДИО ЗАМБИ ТҮБИИН ЗҮГ ЗҮБХИС БҮХЭНҺӨӨ

Совет космонавтые чилиинхид амаршална

САНТЬЯГО. (ТАСС). Огторгоһоо замбуулинай дайда руу анха түрүүн гараһан хүн, совет космонавт Алексей Леонов ноябриин 25-да Чилиин ниислэл ерээ. Уласхоорондын авиационно федерациин (ФАИ) 59-дэхи генеральна конференцидэ совет космонавт хабаадалсаха юм. Тус конференци ноябриин 29-дэ эндэ нээгдэхэ. Габьяа гаргаһанайнь түлөө алтан медалиие А. Леоновто ФАИ барюулха байна.

Ниислэлэйнгээ аэропорт дээрэ чилиинхид совет космонавтые халин халуунаар угтаа. «Замбуулинай аяншан, Чилидэ айлшалыт» гэһэн үгэнүүд аэропортын байшанда хадаатай ехэ транспарант дээрэ бэшээтэй байгаа.

ФАИ-гай вице-президент мэдээжэ совет летчик-туршалгаша Владимир Коккинаки А. Леоновтой хамта Сантьяго ерэлсээ.

Урда Америкэдэ анха түрүүн үнгэртэпдэхэеэ байһан ФАИ-гай мүнөөнэй конференцидэ 26 ороной делегадууд хабаадаха юм.

МТИ агентствын мэдээсэл

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын зүгһөө тааруугүй ябуулга гаргаһан тушаа Венгриин баримталдаг хараа бодолые тайлбарилһан мэдээсэлые Венгриин МТИ гэжэ телеграфна агентство дамжуулаа.

Мэдээсэл соо ингэжэ хэлэгдэнэ. Хитадай тала баталагдаһан хэлсээгээ сахингүйгөөр, Пекинэй дээдэ һургуулинуудта һуража байһан венгер студентнүүдэй һуралсалые 1966 оной августын 11-дэ таһалдуулһан байгаа. КНР-тэ венгер студентнүүдэй саашадаа һураха ябадалые Хитадай организациинууд хангаад лэ байгаа һаань, ВНР-тэ Хитад студентнүүд һуралсалаа үргэлжэлүүлжэ шадаха гээд венгер тала мэдээсэһэн байгаа. Тиихэдээ тэгшэ эрхэтэй байха гол ёһонуудые баримталһан байгаа бшуу.

Энээндэ харюу болгон, КНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министерство ноябриин 18-да мэдүүлгэ толилжо, Венгриин Арадай Республикые бүдүүлигээр хардаһан гүрдэһэн байха юм. Удаань бүлэг хунвэйбинүүд ВНР-һээ Пекиндэ байдаг посольствын дэргэдэ ноябриин 19-дэ элдэб эсын ааша гаргаа.

ВНР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ Хитадай Арадай Республикаһаа Будапештдэ байдаг элшэн сайд Хань Кэ-хуа гэгшые ноябриин 25-да урижа уулзаад, бодото ушар байдалтай тэрэниие танилсуулха зуураа, Хитадай талаһаа хэгдэһэн хардалга гүрдэлгэнүүдыень элишэлһэн байна. ВНР-һээ Пекиндэ байдаг посольствын ажал ябуулгада һаад ушаруулдаг хунвэйбинүүдэй зоргоной аашын түлөө харюусалгые Хитадай тала дааха гэжэ ВНР-эй МИД-эй түлөөлэгшэ заагаа.

Урда Вьетнамдахи байлдаанууд

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын армиин подразделенинүүд Бьенхоа провинциин Бьенхоа-Биньтхуан гэжэ хартые зүбшан хамгаалалга эмхидхэхэдээ, ноябриин 21-дэ американ танкнууд болон бронетранспортернуудай колонные гэнэдхэн угтаа гээд Урда Вьетнамай Освобождение агентствын мэдээсэлнүүдтэ үндэһэлэн ВИА агентство дамжуулна. Патриоднууд зоримгой болон шадабаритай ябуулга хэһэнэйнгээ ашаар 11 хүнгэн танк, зургаан бронетранспортер усадхаа. Энэ хуягта машинануудай колонный бүхы шахуу солдат, офицернууд алуулһан гү, али шархатаһан байха юм. Мүн лэ провинцида Америкын 11-дэхи бронетанкова полкын ээлжэ байһан газарые ноябриин 6-да добтолходоо, сүлөөрэлгын армиин сэрэгшэд 150 гаран американ солдат болон офицерые алаа, шархатуулаа, дайсанай 140 сэрэгэй автомашиные усадхаа.

ДРВ-дэ 1560 самолёт унагаагдаба

ХАНОЙ. (ТАСС). Американ хоёр самолёт Хайфон порт шадар Вьетнамай Демократическа Республикын агаарай дайдые ноябриин 23-най үдэр дабаа гээд Вьетнамай информационно агентство дамжуулна. Городые агаарһаа хамгаалха частьнуудай сэрэгшэд мэргэнээр буудажа, дайсанай нэгэ самолёдые унагаагаа, нүгөөдыень намнаа.

Тиимэ болохолоороо, ДРВ-гэй газар дээрэ хамта дээрээ 1560 самолёт буудуулжа унаа.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн сесси

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС-ай корреспондент С. Лосев ингэжэ дамжуулна:

Байгаалиингаа баялигуудые ашаглаха эрхэ тухай хоёрдохи комитедэй һанамжалан дурадхаһан резолюциие ООН-ой Генеральна Ассамблей ноябриин 25-да баталаа. Африка, Азиин, Латиин Америкын хүгжэжэ эхилһэн оронууд болон социалис гүрэнүүдээр ехээр дэмжэгдэһэн энэ резолюци олонхиин 104 дуугаар һайшаагдаа. Зургаан баруун ороной делегаци, тэрэ тоодо США, Англи, Бельги энэ резолюциин үндэр дуунда табигдахадаа һаналаа бараа.

Харин монополинуудай ашатуһые хамгаалха зорилготой заһабаринуудые проектдэ оруулха гэһэн һэдэлгынгээ буруу һүрэһэнэй һүүлээр американ делегаци тус резолюциие дэмжэхэһээ арсаһан байна бшуу. Харин капиталда хамаатай предприятинуудые хүтэлбэрилгэдэ хабаадалгаяа үргэдхэхэ, эдэ предприятинуудай ашаг олзын ехэнхи хубиие ороной хүгжэлтын аша туһада зорюулхын тулада хүгжэжэ байһан оронуудай оролдолго гаргаха эрхыень мэдэрһэн пунктые хубилтаха гэжэ американ делегаци оролдоһон юм.

Байгаалиингаа баялигуудые ашаглан эдлэхэ эрхэ хадаа харин интервенци хэжэ буляан абахын аргагүй эрхэ болоно. Зүгөөр энэ эрхые булимтаран абахын тулада зарим гүрэнүүд олон ушарта хүсэ хэрэглэнэ гээд Панамын түлөөлэгшэ Мануэль Варела хэлээ.

Урда Вьетнамай патриоднуудай амжалтанууд

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын армиин сэрэгшэд энэ жэлэй түрүүшын хахадта дайсанай 35.956, тэрэ тоодо 12.345 американ солдат болон офицерые хүлһөөнь буулгаа. Энээн тухай Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын армиин верховно главна командалагшын орлогшо Нгуен Тхи Динь Освобождение агентствын корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдээсээ гээд ВИА агентство дамжуулна.

Авиационно гэмтэлгэ болоо

СОФИ. (ТАСС). Болгариин Коммунис партиин ЦК-гай эндэ тунхаглаһан мэдээсэл соо ингэжэ заагдана. Братислава (Чехословаки) шадар ноябриин 24-дэ авиационно гэмтэлгын болоходо, Чилиин Коммунис партиин түлөөлэгшэд—Чилиин Компартиин генеральна секретариин орлогшо Хосе Гонсалес, энэ партиин ЦК-гай гэшүүн Хорхе Рамирес гэгшэд наһа бараа. Тэдэнэр БКП-гэй IX с'ездэ хабаадаад бусажа ябаһан байгаа гээд БТА агентство дамжуулна. Аргентинын, Бразилиин, Гондурасай болон Японой коммунис партинуудай түлөөлэгшэд мүн лэ гэмтэжэ наһа бараа гэжэ урда тээнь мэдээсэгдээ һэн.

УРДА ВЬЕТНАМ. Сүлөөрэлгын армиин сэрэгшэ барайгар хуряажа байһан таряашадые хамгаалжа байна.

ВИА-гай—ТАСС-ай фото.

Австралида һунгалта болобо

КАНБЕРРА. (ТАСС). Австралиин 6 миллион үлүүтэй һунгагшад ноябриин 25-да һунгуулиин пунктнуудта ошоо. Эндэ парламентын бүгэдэ ниитын ээлжээтэ һунгалта боложо байнхай. Тэрэнэй үедэ парламентын доодо палата—түлөөлэгшэдэй палата һунгагдаха байна. 124 һуурида Австралиин һунгалтануудай түүхэдэ анха түрүүн иимэ олон—450 кандидат дэбжүүлэгдэһэн байна.

Шэнэ Гвинейн хүн зоной тоо

КАНБЕРРА, ноябриин 25. (ТАСС). Папуагай—Шэнэ Гвинейн захиргаанай тоо бүридхэлэй управлениин мэдээсэһэнэй ёһоор, байгша оной июниин 30-да түрүүшын тусхайта бүридхэлэй хэгдэхэдэ тус ороной территори дээрэ 2.183 мянган хүн байһан.

Эдэнэй дундаһаа 2 процент хүрэхэгүйнь (34.736 хүн) Европоһоо, Азиһаа ерэгшэд болоно.

ЮРТЭМСЭ ДЭЭРЭ ЮУН БОЛОНОБ?

БОННДОХИ ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА КРИЗИС, БАВАРИДАХИ ҺУНГАЛТА

Бонндохи правительственна кризисэй боложо байха үедэ Баварида энэ газар нютагай шэнэ парламентые (ландтаг) эндэхи 7 миллион шахуу һунгагшад (Баруун Германиин бүхы һунгагшадай табанай нэгэ хуби) һунгаха зэргэтэй болоһон байгаа. «Федеральна правительство тухай асуудал Баварида шиидхэгдэжэ байна» гээд «Франкфуртер Альгемайне» газетэ бэшэһэн байха юм.

Энэ һунгалтын үрэ дүнгүүд Баруун Германиин шэнэ канцлерые һунгаха ёһотой бундестагта гурбан гол партиин эзэлдэг һууринуудта нүлөөлжэ шадахагүй байһаниинь элитэ. Зүгөөр эдэ партинуудай ударидагшад хоорондоо хэжэ байһан хэлсээнүүдээ саг зуура таһалдуулдаг байгаа. Бундестагай газаа тээгүүр һунгагшадта эдэ партинуудай үзүүлдэг нүлөөнэй хэр зэргээр хубилжа байһые мэдэхын тулада иимэ юумэ хэдэг байна.

Баварида ноябриин 20-до болоһон һунгалта юу харуулааб? Национал-демократическа партида туһатай «һалхин үлеэнэ» гэжэ энэ һунгалта хамагай түрүүндэ харуулһан байна. Тэрэнэй түлөө 390 мянган хүн гү, али һунгалтада хабаадагшадай 7,4 процентнь дуугаа үгөө. Тиигэжэ энэ парти ландтагай 204 һууриин 15-ень эзэлжэ шадаха болоһон байна. НДП хадаа шэнэ ёһоной нацис гү, али сэхэ руунь хэлэхэдэ, шэнэ ёһоной фашис парти юм. Түрүү хүсэнүүдые дараха, үһөө нэхэхэ болон милитарис һанаашалгануудые урмашуулха политикые зонхилхы эгэгээлүүдэйнь бэелүүлдэг газарта шэнэ ёһоной нацизмын дэлгэрхэдэ таарамжатай эрхэ байдалай бии болодогынь гайхалтай бэшэ байна бшуу.

ФРГ-гэй «заншалта» гурбан партинуудай нэгэн болохшо сүлөөтэ демократическа парти Баварида болоһон һунгалтын үедэ эгээн лэ ехээр урагшагүйдөө. Правительствэһээ гаража, Бонндохи мүнөөнэй кризисые үүдхэһэн буржуазна либералнууд Баварида дуунуудай ородоол 5 процентые абаа, тиигэжэ ландтагта нэгэшье депутадтай боложо шадаагүй. Тиин Бонндо боложо байһан хэлсээнэй үедэ тэдэнэй үзүүлдэг нүлөөн горитойгоор һулараһан байха юм.

Социал-демократууд Баварида дуунай 36 шахуу процентые абажа, ландтагта 79 мандадтай зангаараа үлөө. Христианско-социальна союз (ХДС-эй—гол буржуазна партиин Баварска отделени) дуунай 48 процентые эзэлжэ, ландтагта 110 һуури (урдынхиһаа 1 һууряар олон) эзэлһэн байна. Баруун Германиин газетэнүүдэй сэгнэлтын ёһоор һунгалтын дүнгүүд ерээдүйн правительствада элитэ тушаалнуудай нэгые эзэлхые оролдодог ХСС-эй ударидагша Иозеф Штраусай байдалые бэхижүүлээ.

Гэбэшье, Баварида болоһон һунгалтын һүүлээр Бонндохи оршон байдал эли бэшэ байһан зангаараа. СВДП болон СДПГ-гэй түлөөлэгшэдэй хоорондо хэлсээнэй болоһоной һүүлээр «сүлөөтэ демократуудай» ударидагша Менде энэ парти өөһэдтэйнь хамта коалиционно правительство байгуулхаар бэлэн гү, али үгы гү, гэһэн харюу үгэхэ эрилтэ хээ гээд мэдээсэгдэнэ. Теэд социал-демократууд харюу үгэхые яаранагүй. Баварида СВДП-гэй урагшагүйлэһэнэй һүүлээр нилээд олошуул тэрэниие тоохоёо болижо байнхай. Боннһоо мэдээсэһэнэй ёһоор ХДС-тэй «ехэ коалици» байгуулха һанаашалга СДПГ дотор гарадаг болонхой. Гэбэшье мүнөө лээрээ оппозицида байжа, таарамжатай үеые хүлеэбэл дээрэ гэжэ мэдүүлдэг нүлөө ехэтэй хүнүүд социал-демократуудай дэргэдэ бии юм. Тиихэлэ парти саг зуура оппозицида орохо ёһотой гэжэ тоолодог ажал ябуулагшад ХДС-эй зэргэдэ мүн лэ бии. Дам саашадаа канцлерай тушаалда орохые өөрөө һанаашалдаг Штраус эдэ ажал ябуулагшадай тоодо оролсоно.

Тиимэ болохолоороо, Бонндохи оршон байдал эли бэшэ зандаа байһаар. Правительственна кризис яажа шиидхэгдэхэб гэжэ лаблан хэлэхэнь бэрхэтэй байһаар.

ДҮТЫН ЗҮҮН ЗҮГТЭХИ БАЙДАЛЫЕ ИМПЕРИАЛИСТНУУД ШАХАРДУУ БОЛГОНО

Дүтын Зүүн зүг бүмбэрсэг дэлхэйн намдуу түбшэн районуудай тоодо хэзээдэшье ороогүй юм. Хоёр түбиин уулзадха дээрэхи географическа байдал, газарайнь бараг дагшагүй баян нефтьтэй байлга агууехэ гүрэнүүдэй хоорондо таһалгаряагүй тэмсэл үүдхэдэг байна бшуу. Дэлхэйн нэгэдэхи дайнай һүүлээр Араб Зүүн зүгтэ бэхижэһэн Америкын болон Англиин нефтиин монополинууд өөһэдынгөө байдалые саашаданшье хэбээрнь үлөөхые эрмэлзэнэ. Тэдэнэй доогуур хэдэг ябуулганууд Баруун Азида һүүлэй хэдэн жэлэй туршада соо тохёолдожо байһан шахардуу шанга байдалай нилээд горитой шалтагаанинь болоно гээшэ.

Израиль гүрэн дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр өөрынгөө хилые үргэдхэжэ, Палестинын араб хүн зониие өөрынтөө албатад болгоһон байгаа. Энэ гүрэн США-гай болон Англиин империалистнуудтай ехэ холбоотой. Иимэ гүрэнэй бии байлга Араб Зүүн зүгтэхи оршон байдалай хурсадалгын шалтагаануудай нэгэн болоно. Палестинын нютаг зон байһан нэгэ миллион арабууд—нютагаа урилагдаад түрэл газартаа бусаха хүсэлһөө арсаагүй, тиигээд мүнөө хүрэтэр араб оронуудта таранхай байха юм. Энэ хадаа нилээд түбэгтэй ушар болоно. Араб оронуудтахи тэмсэлые хараадаа абалсаха болоо һаа, эдэ бүгэдэ Дүтын Зүүн зүгэй тус хубидахи байдалай угаа орёо байһые харуулжа үгэлэ.

Израилиин сэрэгүүд Иорданиин газар руу ноябриин 13-да добтолон ороһон байгаа. «Энэ добтолго Арабско-Палестинскэ организацинуудай ажал ябуулгын түлөө «харюу» болоно гэһэн хэбэртэйгээр Израилиин хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлһэн байха юм. Удаань Сириин болон Израилиин хоорондохи демаркационно зоноdo тулалдаан болоо. Эдэ бүгэдэ тус райондохи байдалые улам шахардуу болгоно бшуу. Сири болон Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын хоорондохи холбооной үргэдэжэ, социальна шэнэдхэлгэнүүдые хэхые, демократическа хүсэнүүдэй харилсаа холбоо хангахые эрмэлзэдэг засаг түрын Сириин республикада бэхижэжэ, ОАР-ай экономическа болон сэрэгэй хүсэнэй ургажа, Аравиин хахад арал дээрэ араб национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй амжалта түйлажа байһан эдэ бүхы ушар империалистнуудые, нютагай хархис хүсэнүүдһээ бүридэдэг тэдэнэй агентурыень сошордуулна. США болон Англиһаа Израильда, Саудовска Арави болон Аравиин хэдэ хэдэн княжествануудта буу зэбсэг ехээр асаралга, элдэб сэрэгэй эмхинүүдэй эли далда ябуулганууд, хархис хүсэнүүдые нэгэдүүлхэ түсэбүүд, мусульманска террорис организацинуудай нюуса ябуулганууд Дүтын Зүүн зүгтэхи түгшүүрилтэ байдалые улам шахардуу шанга болгоно.

Иордани Израиль хоёрой хилэ дээрэ ноябриин 13-да болоһон ушар Франциин «Монд» газетын һанамжын ёһоор горитойхон хойшолонтой байгаа. Иорданиин баруун талын районуудай городууд болон тосхонуудай хүн зоной ехэ демонстрацинууд болоо. Израилиин зүгһөө шэнэ ээрхэг туримхэй ябуулгануудай хэгдээд байгаа һаань, өөрыгөө хамгаалхын тулада хүн зондо буу зэбсэг үгэхэ, Сириин болон ОАР-ай хоорондо һаяхан баталагдаһан хамгаалалгын союзда Иорданиие хабаадалсуулха эрилтэнүүдые демонстрацинуудта хабаадагшад хэһэн байха юм. Ливанай болон Египедэй хэблэлэй мэдээсэлнүүдэй ёһоор зарим ушарта демонстрантнууд правительствада эсэргүү уряа лозунгнуудые элитээр табижа, Иорданска королевствэһээ баруун талын газарнуудыень таһалжа, тэндэ «бэеэ даанхай палестинскэ арабуудай республика» байгуулха эрилтэ хэһэн байна. Наблусе городто илангаяа шахардуу шанга байдал тохёолдоо. Демонстрантнуудай болон аюулгүйе сахиха хүсэнүүдэй хоорондо тулалдаан болоо. Тэрээнһээ уламжалан, олон хүн хосорһон, хохидоһон байха юм.

Буһалгаанһаа, тэрэшэлэн Израиль Иордани хоёрой хоорондохи хилэ дээрэхи байдалһаа уламжалан, һанаагаа зобоһон Иорданиин правительство хэдэ хэдэн яаралтай хэмжээнүүдые абаа. 18-һаа 40 хүрэтэр эрэшүүлые сэрэгэй албанда татаха тухай соносхогдоо, сэрэгүүдэй байранууд һэлгэгдэнэ, бусад хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулганууд абтана. Израилиин зүгһөө шэнээр ээрхэг туримхэй ябуулгын хэгдэхэ болоо һаань, Иорданиин армитай хамта ябуулга хэхын тулада Аравиин хахад арлай хойто талын хубида байдаг 20 мянган хүнһөө бүридэһэн сэрэгүүдээ Саудовска Аравиин правительство Иорданиин мэдэлдэ үгөө гэһэн мэдээсэл Амманда тунхаглагдаһан байна. Хаан Фейсалай энэ дурадхал Иорданидахи хаанта засаг түрые бэхижүүлхэ гэһэн эрмэлзэлгэ болоно гэжэ Каирай газетэнүүд тоолоно. Юуб гэхэдэ, Иорданиин хаанта засагта дурагүйдэлгэ орон доторнь гаража байна бшуу.

Израилиин һүүлшын ээрхэг туримхэй ябуулга Иорданиин правительствада эсэргүүгээр шэглүүлэгдэнхэй байһанда гайхажа болохоор. Юуб гэхэдэ, Иорданиин правительство баруун оронуудтай, араб оронуудтахи хархис засаг түрэнүүдтэй үни холоһоо хойшо нягта холбоотой гэжэ мэдээжэ байна бшуу. Зүгөөр мүнөө Дүтын Зүүн зүгтэ угаа орёо политическэ тэмсэл боложо, мэхэ гохонууд, харата аашанууд гаргагдажа байна. Тиимэһээ ноябриин 13-да болоһон тулалдаан тушаан болоһон ушар бэшэ юм. Энэ хадаа тус райондо тохёолдоһон шахардуу шанга оршон байдалһаа уламжалан гараа. Энэ оршон байдалые империалистнууд, хархис хүсэнүүд зорюута шахардуу шанга болгожо байна.

А. РАЧКОВ.
А. СТУПАК.
(ТАСС).

ПРЕЗИДЕНТ МОБУТЫН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

БРАЗЗАВИЛЬ. (ТАСС). Конгын (Киншаса) болон социалис оронуудай хоорондохи харилсаа заһаруулгада һаад хэхэ һэдэлгэ гаргахадаа, зарим этэгээдүүд һүйдхэл хэдэг, элдэб үгэ хүүр тараадаг байна. Эдэ этэгээдүүдые президент Жозеф Мобуту Киншасада ноябриин 25-да үгэ хэлэхэдээ уридшалан һануулаа.

«Конго бүрин эрхэтэ орон мүн, зарим нэгэшүүлэй хүсөөшьегүй һаань, гүрэн түрын аша туһада шухала болоходонь ородой гү, али ямар нэгэн ондоошье зүүн ороной дипломатическа зургаание хүлеэн абаха байһанаа бидэнэр лаблан баталнабди» гээд тэрэ тэмдэглээ.

Өөрынгөө правительствын Африкада бэелүүлдэг политика тухай тоггоходоо, Африкын нэгэдэлэй организацида хамаадаха байһанаа лаблан баталаад президент Мобуту ингэжэ мэдүүлээ. Энэ организациин уг зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ Конго оролдосотойгоор туһалха. Анголын хүн зониие сүлөөлхэ асуудалаар Португалитай эбсэшэгүй хараа бодол Конго (Киншаса) баримтална, «Родезидэхи манай аха дүүнэрэй хүсэл эрмэлзэлгэдэ тааралдадаггүй» Англиин политикые эрид шангаар буруушаана гээд президент тэмдэглээ.

Бидэнэр эрхэ сүлөөтэй байхые хүсэнэбди гээд президент саашань онсолон тэмдэглээ. Манай гол экономическа зорилго орониие түргэнөөр индустриализацилха ябадал болоно. Гэбэшье энэ ушар бусад оронуудтай холбоогүй болохо гэһэн удхатай бэшэ. Бидэнэр Конгые экономическа талаараа бэеэ даанхай болгохые, колониализмын хойшолонгуудые зайсуулхые хүсэнэбди.

Тогодохи байдал

ПАРИЖ, ноябриин 25. (ТАСС). Президент Николас Грюницкидэ этигэл найдабари үзүүлхэ гэжэ Тогын Национальна суглаан нэгэн дуугаар шиидхээ. Энээн тухайлань Франс Пресс агентствын корреспондент Ломеһээ мэдээсэбэ. Онсо яаралтай сессидэ сугларһан Тогын парламентын депутадууд республикын президентые дэмжэһэнэйнь түлөө армида баясхалан хүргэһэн резолюци баталан абаба.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора — 23 67, зам. редактора — 38 42, зам. редактора — 35 84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственный — 47-59, 35 14, промышленный — 48 89, 33 61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни — 40-49, идеологический — 24 74, 60-21, советского строительства и быта — 34 93, рабселькоров и писем — 25 41, 38-30, информации — 34 05 и перевод — 24 74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-02108. Зак. № 1150.